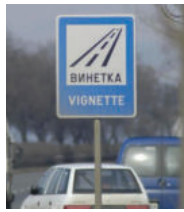

**ВИНЕТКАТА
ПОЕВТИНЯВА НА 87 ЛВ.,
ОТСТЪПКАТА ЗА
ГОРИВАТА ОСТАВА**

Стр. 5

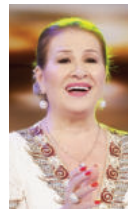
**2022 -
КАКВА
ГОДИНА
ИЗПРАЩАМЕ**

2023

Стр. 6, 12, 22, 23, 31

Неделник

**ДОЦ. Д-Р БИНКА ДОБРЕВА
ЗА МАГИЯТА НА ФОЛКЛОРА
И БЪЛГАРСКИТЕ ГЛАСОВЕ**

Стр. 13

ДУМА®

ЛЕВИЯТ
ВЕСТНИК

**КАК
ПРАЗНУВАТ
КОЛЕДА
ПО СВЕТА?**

Стр. 9

■ ПЕТЪК

■ 23 ДЕКЕМВРИ

■ 2022 ГОДИНА/32

■ БРОЙ 250 (9091)

50 cm.

www.duma.bg

**ПОДПИСАХА
ЗА АМЕРИКАНСКО
ГОРИВО В
„КОЗЛОДУЙ”**

Стр. 5

АКЦЕНТ

НИНОВА: СТОЯНОВ НА ПРОКУРОР

Давам икономическия министър Никола Стоянов на прокурор заради яз. "Огоста", заяви Корнелия Нинова. По думите ѝ партиите в НС без БСП узаконяват антисоциалния бюджет на Радев.

Стр. 2 и 3

**УВАЖАЕМИ
ЧИТАТЕЛИ НА
ВЕСТНИК ДУМА!**

**СКЪПИ
БЪЛГАРСКИ
ГРАЖДАНИ!**

Изпращаме една тежка година на изпитания.

Но никое изпитание не може да сломи духа и силата ни като народ. С тях ще посрещнем и Новата 2023 г.

Нека бъде мирна и по-спокойна.

Бъдете здрави и непоклатими пред трудностите. Ще се справим.

Пожелавам ви хубави, топли и светли празници с любимите хора.

**КОРНЕЛИЯ НИНОВА,
председател на БСП**

EUR: 1.95583
GBP: 2.21641
USD: 1.8394
CHF: 1.98521

София
МАКСИМАЛНИ
ПРОМЕНЛИВО

10°C

**Весели
празници!**

ОЧАКВАЙТЕ СЛЕДВАЩИЯ БРОЙ НА ВЕСТНИКА НА 4 ЯНУАРИ, 2023 Г.

КОРНЕЛИЯ НИНОВА:

Внасям сигнал в прокуратурата срещу икономическия министър

Стоянов трябва да бъде спрян, инвестиция във фотоволтаици върху язовир „Огоста“ е опасна, заяви лидерът на БСП

Лидерът на БСП Корнелия Нинова подава в прокуратурата сигнал срещу икономическия министър Никола Стоянов и настоява да бъде извършена проверка на действията му.

“Министърът на икономиката и индустрията Стоянов трябва да бъде спрян. Инвестиция във фотоволтаици върху язовир “Огоста” е опасна и с непредсказуеми последици. Министърът не отговори смислено на нито един мой въпрос в парламентарния контрол”, заяви Нинова.

Тя пита: “Знае ли Стоянов, че язовир “Огоста” е в списъка на обекти, значими за националната сигурност? Знае ли, че е в списъка от 414 язовири, криещи опасност, и се нуждае спешно от ремонт?. Има ли разрешение от собственика,

Министерството на земеделието и Явор Гечев, за изграждане на соларен парк в чужда собственост? Има ли становище на Министерството на околната среда и водите за въздействие върху околната среда?”. Нинова настоява Стоянов да отговори има ли мнение на ЕСО как ще бъде присъединена тази мощност и как ще се изнася за Германия, МС вземал ли е решение за тази инвестиция и става ли въпрос за лобизъм и корупция.

“Шокираща е безотговорността, с която министър Стоянов тръгва на тази стъпка. Още по-шокиращи са отговорите му в контрола пред парламента. Според него той е провел разговори, подписал е някакъв ангажиращ документ с германски инвеститор и в същото време заяви, че тепърва ще обяви конкурс и всич-

ки желаещи фирми могат да участват. Каза, че Държавната консолидационна компания ще направи ремонт на стената, но в същото време ни увери, че това е ангажимент на германската фирма. Не отговори каква ще е ползата за България, тъй като цялото произведено количество енергия ще се изнася за Германия”, коментира Нинова.

“Германия е наш основен търговски партньор. Инвеститорите са добре дошли. Но всички трябва да спазват законите на България. Опасявам се, че Стоянов ги подвежда и ще загубим доверието на голям европейски партньор от неговите безумия”, предупреди Нинова.

Според нея още по-шокиращо е, че Стоянов е заявил, че такива инвестиции предстоят и върху други язовири. “Води-

те на България са национално богатство. Те трябва да са обект на изключителна държавна политика, а не да се концесионират и раздават за фотоволтаици и стопанисване на чуждестранни юридически лица. Язовирите трябва да се ремонтират и укрепят. Трябва да се изградят наново към тях напоителни системи и да се възроди българското земеделие”, категорична е Нинова.

“Но с такива министри като Стоянов това никога няма да се случи. Но поне трябва да го спрем да не застраши целия регион”, подчерта тя. “Попитала съм премиера Донев знае ли какво прави министърът му. Подаваме сигнал до прокуратурата и искаме да започне проверка на действията на Никола Стоянов”, съобщи Нинова.

Кметът на „Красно село“ трябва да връща над 23 000 лв.

Кметицата на “Красно село” Росина Станиславова загуби в Административния съд в София и второто дело, което води срещу Антикоруptionната комисия, която я уличи в конфликт на интереси.

На 7 май 2020 г. като лице, заемащо висша публична длъжност, тя е издала заповед, с която се определя за ръководител на проект, свързан със социалния патронаж за възрастни хора. Станиславова си възложила задачи по проекта, определила си и допълнителни функции и заплащане. Антикоруptionната комисия я глоби с 15 000 лева и да върне получената сума в размер на близо 10 000 лева. Станиславова обжалва пред съда, който обаче с решението си от 19 декември казва, че не е права и е действала в частен интерес. “Лице, заемащо публична длъжност, няма право да

участва в подготовката, обсъждането, приемането, издаването или постановяването на актове, да изпълнява контролни или разследващи функции или да налага санкции в частен интерес”, казва съдът.

Според магистратите, за да възникне конфликт на интереси на първо място трябва да е налице частен интерес, който може да повлияе върху формирането и изразяване на волята на лице, заемащо публична длъжност при изпълнение на задълженията му по служба. Решението не е окончателно и може да бъде обжалвано пред ВАС.

Росина Станиславова вече беше санкционирана и за това, че е назначила дъщеря си на работа по европейска програма, изпълнявана от общината. Тогава съдът потвърди и първата глоба на кметицата в размер на 5000 лева.

СНИМКА БТА

Служителите на Главна дирекция “Гранична полиция” честваха своя професионален празник пред Паметника на загиналите при изпълнение на служебния им дълг полицаи

Финансират с 1 991 433 лв. дейности по образованието

1 991 433 лв. са отпуснати по бюджетите на общините за 2022 г. за осигуряване на дейности по четири национални програми за развитие на образованието, съобщиха от Министерството на образованието и науката.

Средствата са по програмата “Мотивирани учители и квалификация” за обучение на новоназначени учители и за подготовка на педагогически специалисти за включването им в образователно-възпитателния процес в училища, в които преобладават деца от уязвими групи.

Националната програма “Мотивирани учители” финансира подготовката на педагози от 2019 г. Целта ѝ е да се преодолеят кадровите дефицити в образователната сис-

тема, където се търсят квалифицирани учители предимно по природни науки, английски език, информационни технологии, начални учители, ресурсни учители.

Предвидени са пари и за финансиране на партньорства между български училища и неделни училища зад граница в рамките на НП “Роден език и култура зад граница”, както и за профилактика на педагогическите специалисти и за рехабилитация. За подкрепа на образователните медиатори и социалните работници се дават 1 863 726 лв. Допълнителни средства в размер на 79 572 лв. са предназначени за финансиране на институции, които са включени в актуализираните списъци на защитени детски градини и училища.

Българската общност в Молдова ще бъде подпомогната с 500 хил. лв.

Българската общност в Молдова ще бъде подпомогната с 500 хил. лв. Парите ще бъдат преведени като допълнителни разходи по бюджета на Министерството на външните работи за 2022 г.

Средствата са еднократна помощ от 100 лв. за пет хиляди семейства в тежко социално положение в средите на българската общност в Молдова.

Финансовата подкре-

па ще допринесе за преодоляването на влошеното социално-икономическо положение на нашите сънародници в Молдова, свързани с проблемните доставки, остър недостиг на горива и електроенергия, повишена инфлация в страната в контекста на продължаващата война на Русия в съседна Украйна.

Оказването на безвъзмездна финансова подкрепа от България за нуждаещите се семейства

от български произход в условията на предстоящ тежък зимен сезон е част от усилията за защита и отстояване на интересите на българските общности зад граница, при спазване на местното законодателство и нормите на международното право.

През октомври страната ни отпусна близо 200 хил. лева по Програмата за подкрепа на организациите на българската общност в Молдова.

Партиите в НС без БСП узаконяват антисоциалния бюджет на Радев

Замразени доходи, разходи за самолети и нови заеми обричат хората на глад и обедняване, заяви Корнелия Нинова

Аида ПАНИКЯН
Юлия КУЛИНСКА

"Партиите в НС без БСП узаконяват антисоциалния бюджет на Румен Радев. С удължителния закон служебният кабинет на президента замразява доходите ви. Слага срок на тази политика 3 месеца - т.е. до края на март. Но не си мислете, че това е така. Вашите доходи в тази криза могат да останат замразени много по-дълго време", предупреди лидерът на БСП Корнелия Нинова по време на обсъждането на закона за удължаване на държавния бюджет.

"В един следващ параграф на закона се казва, че този срок от 3 месеца се прекъсва за времето, в което няма НС. Представете си, че изпаднем в хипотеза да не се състави кабинет. Президентът, както го е подкарал, може да връчи втория и третия мандат февруари или март - както си реши, защото вече отдавна е отвъд Конституцията. Представете си, че третият мандат не се реализира и отиваме на избори, кога ги виждате тези избори, сигурно средата на годината - май или юни", пресметна Нинова. Обричат хората поне половин година, ако няма правителство, на глад и на обедняване, категорична е тя.

По думите ѝ на кабинета се разрешава да изпълни инвестиционни разходи, одобрени от НС. "Става дума за едни самолети за няколко милиарда лева. Служебният кабинет ги изпълнява, докато ви е замразил доходите, и ще взема заеми до 12 млрд. евро. Замразени доходи, незнайно докога, при растящи цени и инфлация, разходи за самолети и отворена врата за вземане на нови кредити", обобща Корнелия Нинова.

Тя припомни, че в началото на 2022 г. в аналогичен случай са приели промени в редица закони, касаещи доходите, и даде пример със законите за социалните услуги, за хората с увреждания, за личната помощ, за енергетика-

та - за компенсациите, и увеличаване на заплатите на медицинските работници.

Отхвърляте предложенията на "БСП за България", но допускате подобни предложения на други парламентарни групи, възмути се Нинова. Тя посочи, че левицата е предложила вариант за преизчисление на пенсиите, което е определено за недопустимо, а това на друга парламентарна група, предложила актуализация на пенсиите по различно швейцарско правило, не само е допуснато, но и подкрепено от комисия. Щом са направени от "БСП за България", не може, но ако са направени от други групи - може, изтъкна лидерът на БСП.

С това решение парламентът бламира ЕС, ЕК и ЕП и гласува антиевропейска политика, заяви проф. Румен Гечев. Той цитира директивата, която казва страните членки да приведат минималните си заплати в съответствие с 50% от средната работна заплата или 60% от средната медианна заплата. Според зам.-председателя на ПГ на "БСП за България" Георги Свиленски от левицата са дали възможност на народните представители 17 пъти

за два дни да подкрепят минимална заплата от 850 лв., но те са гласували против. Освен тези 500 хиляди български граждани, които обричат на глад в предстоящите месеци, в това число са 10 хиляди служители на БДЖ, защото техните заплати са свързани с минималната, 10 хиляди в "Български пощи". За тези хора помислете и за всички други 480 хиляди, които чакат от вас и от нас решение", под-

черта Свиленски. Той е убеден, че партиите абсолютно съзнателно, умишлено и целенасочено отхвърлят предложението на "БСП за България". "Не го правят без да искат. Те знаят какво правят, за да останат парите за нещо друго. И това нещо друго е въоръжение, а не социална политика", категоричен е Свиленски.

Нека да се концентрираме и да направим бюджет, който да даде

възможност на хората да се чувстват по-добре, а не това, което в момента ви правите, призова Борислав Гуцанов. "Сигурно от кумова срама колегите от ГЕРБ в комисия гласуват за определени предложения, но тук, скрити зад някакво мнозинство от 240 гласуващи, гласуват различно. Защо през цялото време се маскирате като социално отговорни, а когато дойде моментът да взимаме решения, гласувате обратно? Това ще ви тежи на съвестта", възмути се Георги Гьоков.

"Отхвърляте по-голямо данъчно облекчение за родителите с едно дете - от 600 на 900 лева. Не допуснахте разглеждане на минимална работна заплата от 850 лева. Като български граждани ние се стремим да имаме доходи, равни на европейските", заяви Мая Димитрова от БСП.

По-рано мнозинството на ГЕРБ, ДПС, ДБ и БВ не допусна дебатите за размера на минималната заплата да влязат в програмата на НС.

Георги Свиленски предложи като точка трета НС да разгледа промените в Кодекса на труда за повишаване на минималното трудово възнаграждение. "Да гласуваме минималната работна заплата да е 850 лв., такава, каквато очакват всички български

граждани. Не брутна, а основна", призова Свиленски. След отказа на депутатите да приемат разместването, той направи ново предложение за измененията да са точка трета за вчера, а после и да е първа точка в днешната програма на парламента, но и те бяха отхвърлени.

"Дайте възможност на народното представителство да се произнесе по това каква да бъде минималната заплата. Вие не допускате дори да се гледа в дневния ред. Отхвърлете го, ако искате, но нека българските граждани да видят. Не можете да се скриете", призова Свиленски.

"Всички подкрепихте на първо четене този законопроект. Има 500 000 българи, които чакат това наше решение. Не бъдете лицемерни", заяви съпартиецът му Борислав Гуцанов. "Не разбирам народните представители, които гласуват "против" това. От кого спестяват? Защо винаги се помага на богатите, а бедните остават настрана?", изрази недоумението си Иван Иванов. Мая Димитрова обясни, че е несъстоятелно Кодексът на труда да се разглежда след приемането на бюджета, и също призова да бъде разгледан размерът на минималната заплата, но и нейното процедурно предложение не беше прието.

ТАЛОН ПОДАРЪК

Изрежете този талон, донесете го в нашият фирмен магазин на адрес: **София, ул. Цар Симеон №82** и ще получи подарък по един брой от десерт Екзотик и шоколад с гинкгобилоба

www.milmex.eu
milmex@mail.bg; info@milmex.eu

ШЕФЪТ НА „ШЕЙНОВО“:

Няма умисъл, а низ от нелепи случайности

Гривните не са били разменени, а бебетата са грешно дадени на майките още в началото, смята д-р Румен Велев

В казуса с разменените бебета в болница „Шейново“ няма умисъл, а само низ от нелепи случайности. В това бе категоричен директорът на лечебното заведение д-р Румен Велев. Той изрази желанието си въпросът да бъде разрешен най-бързо и най-добре за двете семейства. Според юристи обаче казусът ще се разплита дълго време и има риск децата да отидат при биологичните си родители след месеци, дори след година.

Директорът разказа, че

от седмица в болницата текаат проверки, а той веднага е подал сигнал в полицията. „Предвид деликатността на ситуацията, искахме да се запазят личните данни, затова нямаше информация по случая. На практика вече биологичните родители са изяснени с ДНК експертизи. Оттук насетне е въпрос на юридическа процедура. В болницата текаат още три проверки“, заяви той. Това не обяснява защо не е подаден сигнал и до принципала на болницата

- Столичната община.

Д-р Велев се опита да обясни как и кога се е случила размяната. Според него няма грешка при поставянето на гривните с номерата на децата и майките. На майката с бебе с гривна „А“ е дадено бебе с гривна „Б“, а размяната е станала при първото раздаване на бебетата, смята той. От думите му стана ясно, че процедурата предвижда след прием в неонатологично отделение да се поставя на кошчето голямо картонче с името

на майката и номер на бебето. Нито една от двете майки обаче не е обърнала внимание на гривничките, които имат, а при изписването те не са били сверени, коментира лекарят. Едната майка съхранява всички документи.

Велев обяви, че установените виновни лица ще бъдат дисциплинарно наказани, ще се носи и съдебна отговорност. Той изрази готовност да подаде оставка след като приключи случаят, стига проверките да установят процедурни

нарушения.

Докторът не е разговарял с майките, но болницата е заявила готовност да им оказва здравна и психологическа помощ.

На въпрос има ли други такива случаи Велев бе категоричен, че в 30-годишната му практика се случва за пръв път. Раждали в болницата обаче разказват, че и друг път са се случвали грешки при разпределянето на бебетата по стаите, които обаче се забелязват навреме.

Инж. Емануил Манолов раздаде коледни подаръци на децата от приемната грижа

Кметът на Павликени инж. Емануил Манолов раздаде коледни подаръци на децата от приемната грижа. За осма поредна година градоначалникът организира инициативата, която е знак на благодарност за посветеността от страна на родителите към децата.

За първи път беше променена традицията и вместо кметът да посети всеки от домовете на приемните родители, те се събраха за специален концерт, който се проведе в салона на СУ „Бачо Киро“.

40 деца са настанени в момента в приемни семейства в община Павликени в рамките на проект „Приеми ме“. Семействата, при които има деца, са 27 от общо

33 официално преминали през процедурата. Най-малкото е на няколко месеца, а двама от младежите са на 17-годишна възраст.

„Винаги в дните преди Коледа се срещаме с вас, приемате ме във вашите домове. Тази година решихме да променим формата и вие да бъдете наши гости. Мили деца, виждам, че сте пораснали, че сте щастливи, че получавате родителски грижи и се радвате на своето детство. Скъпи родители, в тази възраст децата имат нужда от топло семейно огнище, подкрепа и мъдрост от по-възрастните, както и от закрила и спокойствие, за да растат щастливи. Благодаря ви, че осигурявате всичко това

за нашите деца“, каза инж. Манолов, който благодари и на координаторите от екипа,

който организира приемната грижа в община Павликени.

За доброто настро-

ние се погрижиха учениците от вокална група „Магия“ при СУ „Бачо Киро“, както и коледари.

Дядо Коледа и Снежанка посетиха тържеството и се снимаха с всички желаещи.

СКРЪБНА ВЕСТ

На 21 декември след кратко и тежко заболяване почина нашият колега, приятел и съмишленик

НИКИТА ДМИТРИЕВИЧ НАБАТОВ

(1932-2022)

Напусна ни един високо ерудиран инженер, работил неотклонно в областта на българската енергетика. Дългогодишен ръководител на инвестиционната дейност в Министерството на енергетиката и Националната електрическа компания. Участник в разработването, обсъждането и приемането на редица проекти, свързани с изграждането на националната енергетика от 1962 до 1997 г. Под неговия непосредствен контрол и с негово участие са изградени: каскадата Белмекен-Сестримо, АЕЦ „Козлодуй“, ПАВЕЦ

„Чаира“, площадката на АЕЦ „Белене“ и други енергийни обекти.

Дългогодишен председател на клуб „Енергетик“ към БСП - район „Оборище“. Активен организатор и участник във всички инициативи на клуба.

Клуб „Енергетик“,
БСП - район „Оборище“

Поклонението ще се извърши на 24 декември от 12,30 ч. в Ритуалната зала на Централните софийски гробища.

Актьори от Народния театър искат оставката на министър Минеков

Актьори от Народния театър „Иван Вазов“ поискаха оставката на министъра на културата Велислав Минеков. Те са изпратили отворено писмо до президента Румен Радев, който по думите им е „човекът, назначил господин Велислав Величков Минеков за служебен министър на културата“.

„С публичните си изяви по конфликта в Народния театър господин Минеков уронва престижа на представляваната от него институция“, пишат още артистите. Те изразяват дълбокото си възмущение от раздухването на конфликта в медийното прос-

транство чрез разпространяване на полуистини, слухове и лъжи, които се представят от министър Минеков в неговите публични изяви. Артистите изброяват щетите в резултат на действията на Минеков, като опита му за внасяне на разкол в артистичното съсловие чрез манипулативното оповестяване на трудови възнаграждения, опити да бъдат припознати като поддръжници на определена партия, легитимиране на „езика на омразата“ като естествена форма за разрешаване на кризи в обществото и в частност на кризи в културния сектор.

Подписаха за доставка на американско гориво за „Козлодуй“

То обаче все още не е лицензирано от Агенцията за ядрено регулиране

Единствената работеща ядрена централа в България - АЕЦ "Козлодуй", сключи десетгодишен договор за доставка на свежо ядрено гориво с американската компания "Уестингхаус". Очакванията са първата доставка от компанията да стане през 2024 г., когато изтича договорът на централата с руската "Росатом".

Миналия месец мнозинството в Народното събрание одобри решение, внесено от ГЕРБ-СДС, с което бе възложено на правителството да започне процедура по лицензирането на неруско ядрено гориво. От БСП категорично се обявиха срещу решението. Народният представител Борислав Гуцанов заяви, че работата на Агенцията за ядрено регулиране (АЯР) не може да се ръководи от политически съображения, а само от изискванията за безопасност. Той изрази опасенията си, че през 2024 г. ще се окажем в ситуация, в която няма от кого да доставим ядрено гориво.

От енергийното министерство посочиха вчера, че стъпката е в изпълнение на ев-

ропейските регламенти за диверсификация на доставките на ядрено гориво и в съответствие с решението на Народното събрание за ускоряване на процеса за осигуряване на алтернативен доставчик.

Служебният министър на енергетиката Росен Христов каза, че към момента доставките на ядрено гориво от Русия са неясни, така че новият 10-годишен договор е спомогнал за осигуряването на ра-

ботата на централата. Новото гориво ще се използва от средата на 2024 г.

Горивото на "Уестингхаус" все още не е лицензирано от българската АЯР за съвместимост за работа с руското, тъй

като презареждането на реакторите става с подмяна на една четвърт от горивото. През октомври Христов обеща търг за избор на доставчик на свежо ядрено гориво, но вместо това е взето решение за отделни разговори с двата потенциални доставчика. Очакванията са Блок 6 на централата да бъде зареждан с гориво от другата алтернативна компания - френската "Фраматом". За него обаче има подсигуран ресурс от ядрено гориво от Русия до 2026 г.

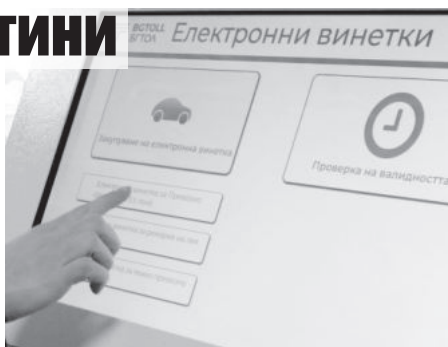
В един от последните си дни като министър-председател Кирил Петков също се зае с диверсификацията на ядреното гориво в АЕЦ "Козлодуй". Това доведе до един от най-разгорещените спорове с "БСП за България". Нуждата от диверсификация на горивото в единствената ядрена централа на България бе подчертана в последните месеци с оглед на ефектите от войната в Украйна. Самият процес се обсъжда още от 2012 г., но досега не бе извършено почти нищо. Ядрената ни централа произвежда около 35% от електроенергията в страната.

Винетките - по-евтини с 10% от 1 януари

От 1 януари 2023 г. влизат в сила нови цени на винетките и тол таксите у нас. Решението бе взето още през юни. Всички видове електронни винетки за пътни превозни средства с обща техническа допустима максимална маса до или равна на 3,5 тона ще поевтинят с близо 10%. Годишната винетка ще струва 87 лева, тримесечната винетка ще е 48 лева, месечната - 27 лева, седмичната - 13 лева, а уикенд винетката - 9 лева.

Междувременно стана известно, че отстъпката от 25 ст. на литър гориво остава и след Нова година. Отстъпката от горивата може да се ползва от всяко физическо лице, собственик на автомобил.

Електронни винетки, купени през декември 2022 г., дори да са с период на активация след 00:00 часа на 01.01.2023 г., се калкулират на цените, важащи до края на настоящата година. Те са както следва: годишна винетка - 97 лв., тримесечна - 54 лв., месечна - 30 лв., седмична - 15 лв., уикенд винетка - 10 лв.

Затова трябва да се вземе под внимание, че ако водач на МПС купи годишна винетка в края на декември 2022 г., то тя ще бъде продадена на цените, които са в сила през 2022 г.

Приходите от пътни такси към края на ноември 2022 г. са близо 511 млн. лева. Приблизително 268 млн. лева от тях са от е-винетки, а от тол - около 243 млн. лева. Очакваните приходи от пътни такси - е-винетки и тол, през 2023 г. са около 800 млн. лв. Прогнозите са близо 550 млн. лв. от постъпленията да са от тол, които превозните пътни средства над 3,5 тона заплащат за изминатото разстояние. Около 250 млн. лв. се очакват от постъпленията от е-винетки.

Ново облагане за „Лукойл“ мина на първо четене

Със 166 гласа "за", 6 "против" и 42 въздържали се депутатите гласуваха на първо четене ново облагане за бургаската рафинерия "Лукойл Нефтохим", което би трябвало да доведе до отстъпка от лев за всеки литър гориво. Става дума за законопроект на ГЕРБ за компенсиране на разходите за потребителите на моторни горива, в който се предвижда държавата да събира всеки месец вноски върху всеки килограм нефт с произход Русия, като се отчита разликата в цените на по-евтиния руски суров нефт сорт "Уралс" и този на европейската борса сорт "Брент".

Според сметките на вносителя Делян Добрев разликата между двата вида суров нефт през последната година е около 30 долара за барел. Законопроектът визира всички вносители на суров руски нефт за преработка, което според ГЕРБ ще обложи допълнително не само бургаската рафинерия "Лукойл Нефтохим", но и регистрираната в Ни-

дерландия "Лукойл Бенелюкс", с която "Лукойл Нефтохим" има договор за преработка на ишлеме, както и швейцарската "Литаско", която е основен акционер в бургаската рафинерия.

В законопроекта обаче не се посочва размер на вноската, която трябва да превеждат фирмите-вносители. Министерството на финансите излезе с отрицателно становище за исканата регулация, заради което политическите сили, подкрепили законопроекта на първо четене, и тези, които се въздържаха, заявиха, че той трябва сериозно да се преработи преди второто гласуване. Според МФ новите разпоредби нарушават конституционното право за равнопоставеност и еднакво третиране на стопанските субекти, както и договора за функциониране на ЕС. Наред с това МФ смята, че въвеждането на вноската на практика е въвеждане на вносно мито, което трябва да стане само с разрешение на Европейската комисия.

Брокери на имоти искат държавата да регулира бранша

"Национално сдружение брокери на имоти" подготвя проектозакон, регулиращ бранша, съобщиха от организацията. Целта е да се въведат правила за работа на пазара на имоти, да се гарантира отлична професионална подготовка на работещите брокери и да се регламентира създаването на национален регистър на брокерите.

В проекта се предлага регистърът да се поддържа от държа-

вен орган, а санкционирането на недобросъвестните брокери да става от съдилищата в България, а не от частна структура (камара). Подобна регулация може да се осъществява на национално ниво - както е в Дания, Белгия, Полша, Португалия, Норвегия, Словения, или на областно/общинско ниво - както е във Франция, посочват от националното сдружение.

Вписването на брокерите в

регистъра да става от държавни служители (каквато е практиката в Търговския регистър), след като се установи, че кандидатите отговарят на законовите изисквания за образование и стаж, разписани в бъдещия закон, а не да зависят от субективната преценка на служители в частен орган (камара).

Професионалните обучения на брокерите да се осъществяват по реда на Закона за професио-

налното обучение и образование в свободно избрано от всеки брокер учебно заведение, а не в един единствен център за професионално обучение към формирано на лимитиран брой агенции за недвижими имоти.

"Национално сдружение брокери на имоти", което обединява към 250 фирми, е категорично против създаването на частна камара, регулираща бранша, каквито идеи се появяват пери-

одично. Причината е, че по този начин контролът, санкционирането, издаването на разрешителни, необходимите обучения ще бъдат в ръцете на няколко управители на агенции. Тази идея е лобистка и обслужва интересите на шепата частни субекти. Тя ще монополизира пазара на недвижими имоти, резултат от което ще бъде унищожаване на малкия и средния бизнес в бранша, посочват от организацията.

ПОД ЗНАКА НА ВОЙНАТА

Отиващата си година бе белязана с рекордна инфлация, енергийна криза и скъпи имоти

Евгени ГАВРИЛОВ

Според един от последните годишни доклади на Института за икономически изследвания при БАН, посветен на състоянието на българската икономика, терминът "зомбификация" е въведен от американския икономист Едуард Кейн. С него се описват ситуации и състояния, при които нещата имат отрицателна нетна стойност, но продължават да функционират с помощта на външна подкрепа, най-често от държавата. Далеч сме от мисълта, че родната икономика бележи отрицателни нетни стойности. Напротив, тя расте, въпреки че това не става с желаните темпове. Втората част от определението на американския учен обаче е приложима за нея, защото този ръст се дължи основно на държавата, която чрез публичните финанси се оказва най-големият инвеститор, а това не е много нормално за най-отворената икономика в ЕС.

Освен това ситуацията се усложни до крайност заради войната в Украйна и несигурната политическа обстановка у нас. Тези два фактора станаха причина за много слаб ръст на БВП и рекордна от четвърт век насам двуцифрена инфлация през изтичащата година. След отчетения рекорден ръст на икономиката от 7% през второто тримесечие, през третото тя се забави до 0,4% по данни на националната статистика. Това е и най-ниският резултат на годишна база в ЕС. Двигател продължи да бъде основно потреблението (ръст от 5,1%) и донякъде нетният износ. Докато сригват при инвестициите се увеличи до минус 3%.

Войната изстреля цените на енергийните суровини и храните. За това допринесе и едностраниното спиране от Москва през април на договора за доставка на природен газ. За да смекчи

удара, кабинетът увеличи финансирането на различни схеми за запазване на заетостта и организирано, заедно с другите страни членки от ЕС, предостави допълнителна подкрепа на бизнеса и домакинствата, засегнати от рекордно високите разходи за енергия. Ръстът на цените на храните достигна пикови стойности и те се увеличиха от малко над 20% на годишна база.

Бедността остава

Реалният бизнес започна да разполага с все по-малко пари. Не се подобри и структурата на растежа, доколкото го имаше. Основен принос в него, както и преди десет години, продължава да има секторът на недвижимите имоти.

В същото време влиянието на структуроопределящ отрасъл като промишлеността не се засили. Войната в Украйна допринесе структурните слабости на българската икономика да останат, дори и да се задълбочат. Те продължават да са свързани с ниския неустойчив и небалансиран растеж и с недостатъчни вътрешни и чуждестранни инвестиции. Колкото ги има, те са основно в сектора на услугите. Задълженията на държавните предприятия, общините и неререформирани държавни сектори се увеличават.

Друга неблагоприятна тенденция, която остана и през 2022 г., е, че постигнатият растеж, макар и незначителен, не повлия върху намаляването на бедността. Затова и доходите у нас остават най-ниски в Европа. Подходящото неравенство в обществото расте и се задълбочава, а възможностите на държавата да влияе върху него чрез преразпределителните процеси стават все по-малки. Тази икономическа реалност се сблъсква с нарастващия популизъм, особено в навечерието на често провеждащите се избори, и очакванията на хората държавата да поема по-голяма отговорност във важни сектори като здравеопазване, образование, наука.

Един от основните проблеми продължи да бъде политическата нестабилност. М.г. трябваше да има плащания, за да не се прехвърли ефектът на пандемията върху целия бизнес. През 2022 г. те бяха нужни, за да се вдъхне увереност в компаниите за бързо възстановяване. Но когато има три правителства в рамките на една година,

е нормално никой да не смее да прави резки движения. В този смисъл зомбифицирането остана факт и през 2022 г.

Лек оптимизъм

Отделни показатели за развитието на икономиката все още дават повод за оптимизъм. Индустриалното производство продължи да нараства бързо - с 11% към септември. България се оказа сред най-добре представящите се в ЕС в това отношение. Продажбите на родни стоки зад граница също достигнаха рекордни равнища с ръст от 40%, макар това да се дължеше основно на по-високите цени на суровините и да идваше най-вече от износа на енергийни продукти.

Експортът надхвърли 70 млрд. лв. за деветте месеца. Дори при успокояване на ценовата динамика в последните месеци на годината износът за 2022 г. може да достигне 95 млрд. лв., а износът на услуги - 25 млрд. лв., прогнозира икономисти

Макар че през цялата 2022 г. ни заливаха с апокалиптични сценарии за настоящата зима, повечето институции засега не предвиждат спад на българската икономика, а по-скоро охлаждане на растежа до 1-2% през следващата година. Най-песимистична засега е прогнозата на БНБ - за едва 0,1% ръст на БВП през 2023 г.

БВП за цялата 2022 г. ще надхвърли 165 млрд. лв. по текущи цени. Кога и колко дълбоко ще усетим ефектите от затягането на монетарната политика в еврозоната и забавянето на стопанската активност в основните ни търговски партньори е рано да се каже.

Цените

Поскъпването на живота през отиващата си година би четвъртвековни рекорди. На годишна база през септември НСИ отчете инфлация от 18,7%, а през октомври - 17,6%. Като цяло тя ще бъде най-малко два пъти по-висока от прогнозираната. Това е основният извод от годишния доклад на Института по икономика и политики (ИИП) към УНСС.

Експертите от ИИП прогнозираят средногодишна инфлация от 11,6% за т.г., което е двойно повече от прогнозираните от правителството 5,6%. За тази висока инфлация ще допринесат всички основни групи стоки и услуги, което ще се дължи най-вече на високите цени на

енергийните суровини (електроенергия, природен газ и петролни продукти), пише в анализа. Продължаващият растеж на международните цени на храните, както и прогнозираното нарастване на разходите за труд, също допринесоха за покачване на инфлацията.

Няма гаранция, че ще сме по-богати

Споровете около еврото също набраха скорост. Това е логично, защото сакралната дата 1 януари 2024 г. наближава. А влизането на България в еврозоната, преди страната да е готова за това и преди доходите ни да са доближили средното за ЕС ниво, може да ни изиграе лоша шега. Защото непремереното присъединяване към еврозоната ще ускори покачването на цените и ще донесе риск от разхлабване на фискалната дисциплина. Освен това може да се очаква не само първоначално покачване на цените в резултат от закръгляването, а трайно по-висока инфлация.

Обемът на парите в обращение сега се определя от механизмите на валутния борд и не зависи от БНБ. Влизането в еврозоната обаче означава, че отпада забраната БНБ да кредитира българското правителство и търговските банки. Това ще доведе до увеличение на парите в обращение, до по-високо равнище на цените и по-висока инфлация в дългосрочен период. Може да се очаква, че в България ще има по-висока инфлация след въвеждането на еврото спрямо нивата, които биха се получили при запазване на българския лев.

Недостъпни жилища

Жилищата в София поскъпнаха през 2022 с 22% на годишна база. В 23% от столичните квартали цените са с годишен ръст от 30 и повече процента през третото тримесечие на 2022 г., но експертни оценки твърдят, че "балон" на пазара няма.

Според данните от НСИ цените на жилищата в София са се удвоили за последните седем години. За същия период доходите на домакинствата в столицата са нараснали с 26%. За цялата страна цените на жилищата са нараснали със 71% за седем години, а доходите са се повишили с 50%. Това показва, че докато средно за страната поскъпването на жилищата изпреварва в умерена степен ръста на доходите и достъпността на жилищата леко се влошава, то в София повишението на цените е в пъти по-голямо от това на доходите, което води до значително намаляване на достъпността до имотите.

Освен в София, по-недостъпни стават жилищата и във Варна. В двата града едва 10-те процента домакинства с най-високи доходи могат да си позволят собствен дом. В три от 15-те най-големи градове - Пловдив, Бургас и Стара Загора - жилище могат да си позволят 20% от домакинствата. Колкото по-голямо е населеното място, толкова по-недостъпни са жилищата.

Въпреки това ръстът при ипотечните кредити продължава. През октомври 2022 г. банките са отпуснали заеми за покупка на апартаменти и къщи в размер на 563,8 млн. лв. Това е ръст с 21,4% спрямо същия месец на м.г. Средният размер на ипотечния кредит е 150 хил. лв., като три четвърти от изтеглените заеми са за покупка на имот в София, Пловдив, Варна и Бургас със срок над 30 години. Близо половината от клиентите на банките, изтеглили ипотечен заем, са на възраст между 30 и 40 г. Най-често това са млади клиенти и семейства, търсещи първо жилище, или семейства, желаящи да купят по-голям апартамент, със заплати между 1700 и 2500 лв.

Членството на Черна гора в ЕС пред провал

Причините са нефункциониращи институции и просръбски настроения

В началото на следващата година ЕС може да обмисли спиране на преговорния процес с Черна гора, ако страната не успее да създаде функциониращи институции, заяви външната министърка на Словения Тая Файон, цитирана от черногорската агенция МИНА. На съвместна пресконференция с австрийския си колега Александър Шаленберг в Подгорица тя каза, че Черна гора рискува да загуби доверието на Евросъюза. Файон изтъкна, че двамата са дошли в черногорската столица като посредници на ЕС от името на върховния представител на Съюза Жозеп Борел.

И допълни, че ако се сформира новото правителство въз основа на изменения закон за президента, ЕС ще постави под въпрос сътрудничеството си с този кабинет, "създаден на основата на спорен закон". Файон подчерта и необходимостта от спешно съставяне на Конституционен съд.

Черна гора е в политическа криза от август, когато кабинетът на Дритан Абазович падна, след като той подписа споразумение, уреждащо отношенията на държавата със Сръбската православна църква. Беше сформирано ново управляващо мнозинство, водено от просръбския Де-

мократичен фронт, ползващо се с подкрепата на Абазович, който номинира Миодраг Лекич, дипломат от епохата на Слободан Милошевич, за кандидат за премиер, припомня Хина. Президентът Мило Джуканович отказа да връчи мандат за съставяне на правителство на Лекич с мотива, че не е убеден, че парламентът ще го подкрепи. В отговор управляващото мнозинство прие нов закон за правомощията на държавния глава, който го ограничава и принуждава Джуканович да даде мандата на кандидат, който има ясна подкрепа на повечето депутати в пар-

ламента.

Законът бе оценен като противоконституционен от Венецианската комисия и чуждестранни дипломати.

Кризата се задълбочи от неработещия Конституционен съд, тъй като депутатите месеци наред не успяват да се споразумеят за избора на нови съдии.

Привържениците на опозицията провеждат масови протести всяка седмица, настоявайки за оттегляне на закона за президента и свикване на предсрочни парламентарни избори. Протестите са подкрепени от президента Джуканович.

НАКРАТКО

Румъния с безплатна психологическа помощ за родилките

Румъния одобри закон, даващ на жените, родили наскоро, правото на безплатни психологически консултации. Досега те можеха да ги получат само докато са в болницата. Според СЗО 13% от родилките страдат от следродилна депресия. Почти половината от майките в ЕС под 15 години са от Румъния.

Турция започва производство на ПВО системи

Турция започва серийно производство на три системи за противовъздушна отбрана, проектирани и изработвани в страната, съобщиха правителствената дирекция по комуникациите. На среща, водена от президента Ердоган, били взети решения за 25 проекта, свързани с отбраната.

Край Кушадасъ са спасени 43 нелегални мигранти

Край бреговете на Кушадасъ са спасени 43 нелегални мигранти, открити са и две тела. Турция и правозащитници често обвиняват Гърция в незаконната практика на отблъскване на лица, търсещи убежище. Атина отхвърля обвиненията.

В Люксембург средната годишна заплата е 72 000 евро

Сред държавите членки на ЕС най-високата средна годишна заплата е регистрирана в Люксембург - 72 200 евро. Следват Дания - с 63 300 евро, и Ирландия - с 50 300 евро. Най-ниска е средната годишна заплата в България - 10 300 евро, Унгария - 12 600 евро, и Румъния - 13 000 евро.

Нетаняху състави правителство на Израел

Бившият израелски премиер Беньямин Нетаняху обяви, че е успял да сформира коалиция и правителство. Подготвя се почвата за завръщането му на власт начело на най-десния кабинет, който страната е имала досега, посочват агенциите.

Нов пост за шефа на НАТО

Генералният секретар на НАТО Йенс Столтенберг може да оглави Международния валутен фонд. Това ще стане най-рано след изтичането на мандата му, т.е. след 1 октомври 2023 г. Той не мисли за удължаване на мандата си като ръководител на алианса.

В САЩ сравниха Зеленски с Чърчил

Американският президент Джо Байдън посрещна украинския държавен глава Володимир Зеленски в Белия дом. Това е първото му задгранично пътуване от началото на войната. Досега той винаги се появяваше във видеосъобщения

Володимир Зеленски направи обръщение пред Конгреса на САЩ в качеството си на военновременен лидер, призоваващ за американска подкрепа. Така направи и британският премиер Уинстън Чърчил преди повече от 80 години. "Украйна държи позициите си и никога няма да се предаде", заяви Зеленски, повтаряйки една от най-известните фрази на Чърчил. Той не го цитира за пръв път.

Бившият държавен секретар Хилъри Клинтън направи паралел с бившия британски премиер, защото Зеленски ръководи страната си със "смелостта и решителността на Чърчил".

САЩ и Украйна ще продължат с "обединена отбрана", докато Русия извършва "брутално нападение срещу правото на Киев да съществува като нация", но Зеленски отхвърли определението на Байдън за "справедлив мир".

Екстрадират членове на „Граждани на райха“

Австрия е екстрадирала 62-годишен германски гражданин, издирван при провежданите в Европа операции на германската полиция срещу мрежата на организацията "Граждани на райха" - терористично движение, за което се смята, че е подготвяло заговор срещу правителството в Берлин.

Съд в Италия се произнесе, че заподозрян, арестуван от полицията в хотел близо до Перуджа - 64-годишен бивш германски офицер, също може да бъде екстрадиран, за да му бъдат повдигнати обвинения.

Други трима арестувани са обвинени, че са предоставяли подкрепа на групата.

Последователите на крайнодясното движение "Граждани на райха" отказват да признаят легитимността на следвоенното управление в Германия.

СНИМКИ БТА

След осемдневно празнуване в чест на Св. Томас, жителите на Гватемала са изморени. Някои мъже спят на стълбите на църквите, не им пречат музиката и фойерверките

СНИМКИ БТА

Руски танкове навлизат в Украйна на територията на днешната Донецка област. До юни Русия установи контрол над 20 на сто от територията на Украйна в най-източната ѝ част, но не и над Киевска и Харковска област, както и над град Херсон

Генералният секретар на ООН Антонио Гутерриш поглежда нацупено към председателя на тазгодишната световна среща на върха за климата Самех Шукри заради недостатъчните резултати. Участниците в срещата през ноември одобриха създаването на фонд за финансиране на най-бедните държави, потърпевши от климатични бедствия. Но не бяха договорени допълнителни намаления на парниковите емисии, нямаше и призив за мерки срещу всички изкопаеми горива, а не само срещу въглищата

Пенсионерки протестират в Мадрид срещу скъпотията, ниските пенсии и по-малките социални разходи. В Германия, Италия, Франция и Чехия също имаше недоволство заради спадналия стандарт, причинен от санкциите на ЕС срещу евтиния руски газ

На срещата на НАТО в Мадрид през юли бе приета нова Стратегическа концепция, която определя Русия като "най-значимата и пряка заплаха" за сигурността на страните членки

Левият кандидат Лула да Силва бе избран за президент на Бразилия в драматично гласуване на два тура. В Латинска Америка антилибералната вълна се наложи в Колумбия, Боливия, Перу, Аржентина, Мексико. Към тях са непреклонната Венецуела и лявата "крепост" Куба

Си Цзинпин бе преизбран на 23 октомври за трети път като председател на китайската компартия. Той е вторият лидер след Хуа Гофън, за когото отпадна ограничението от два мандата. През годината той остана верен на безкомпромисната борба срещу корупцията и за пазарните икономически реформи. Политиката му на "нулев КОВИД" обаче доведе до спад на икономическия растеж и до протести. Въпреки това от МВФ очакват растеж на китайската икономика, макар и не както преди

Марокански запалянковците ликуват, след като страната им стана първата арабска държава, стигнала до полуфинал на световното първенство по футбол. Успехът обаче насъска арабски фенове да вилнеят във Франция и други страни и да предизвикат опасения от засилване на ислямски национализъм

Лидерът на КНДР Ким Чен Ун говори със съпругата и дъщеря си след изстрелването на междуконтинентална балистична ракета "Хвасонг-17" през ноември. Твърди се, че ракетата може да достигне САЩ. През годината напрежението между ядрената КНДР и САЩ, Южна Корея и Япония се нажежи до заплахи от военен сблъсък

Чуждестранните ни приятели пожелават на читателите на ДУМА весели празници. И обещаха да добавят на трапезата нещо българско...

Една по-различна Коледа

Смесването на различни култури превръща традициите в необикновено преживяване

Коледа е един от най-очакваните празници. За вярващите символизира надежда, благодарност, щастие, спасение, а за останалите, и най-вече за децата - веселие, храна, пиене, подаръци. Момент, когато забравяме за работата, проблемите и независимо от религиозните си убеждения се потапяме в

магията и доброто настроение, които са навсякъде около нас.

По западен маниер вече и при нас Белоградият старец маха. Или се усмихва от витрините на магазините, или от прозорците по домовете. Свикнахме да гледаме снимки на яслите с Младенеца и влъхвите,

които украсяват домовете на американци и западно-европейци. Но дали навсякъде по света е така?

Днес ви представяме как празнуват хората на места, където са успели да съхранят традициите на предците си, приели са малко от чуждата култура, но се гордеят с тяхната.

**Алекс Рохас Бадия,
Коста Рика:**

Празнуваме Коледа по различни начини. Всичко започва на 8 декември, когато е началото на Фестивала на светлината. Тогава светват хиляди лампички по дърветата във всеки град. В селските райони наблюдаваме предимно на храната. Мъжете колим прасета и се включваме в приготвянето на трапезата. Събира се цялото семейство и няколко дни само ядем! Като повечето хора, живеещи в Централна Америка, правим "тамалес" - от картофи, ориз, месо, моркови. Тази година ще бъде по-различна, защото за пръв път след пандемията не се страхуваме да се събираме и веселим.

**С „тамалес“ празнуват
и на полуостров Юкатан,
Мексико**

Марко Роланди Ку Канул ни разказва за там. "На полуостров Юкатан се гордеем с нашите маянски традиции. Въпреки че голяма част от тях са смесени с испанските, донесени от завоевателите. Целият декември е пълен с празничен дух. Обикаля се от къща на къща и се моли за храна като дарение. Тази традиция е от времето преди колонизаторите. Когато европейците, по-точно католическите свещеници, искали да запознаят местните с раждането на Исус, решили да го направят като театър. Затова днес храната, която се събира от всеки дом, се сготвя и се казва, че е в чест на Рождество. Основното ястие е "тамалес", приготвено от царевича. Така едновременно почитаме и Бога на царевичата. При нас не е прието да се правят много снимки, защото някои вярват, че апаратът отнема душата."

**Маяра Родригес,
Бразилия:**

В Бразилия празнуваме Коледа на плажа. В моето семейство избираме някой, при когото да отидем на гости. Събираме се на 24 декември. Точно в полунощ се молим, а след това си разменяме подаръци.

**Фумино
Косуги,
Япония**

В Япония не празнуваме Коледа по толкова пищен начин, колкото в Европа. Но все пак може да се види украса в градовете. Предимно в столицата Токио. На някои пазари се продава топъл шоколад, бира, вино, наденици, торта и др. Повечето хора прекарват деня с половинката си, не е семеен празник. Ако нямаш гадже, се събираш с приятелите и се веселите.

За нас, японците, по-важен ден е Нова година. Коледа не е официален празник в календара, така че се ходи на работа и на училище.

Одур Стефенсон, Дания

Преди християнството да стане основна религия, местните племена са чествали "настъпването на по-добри времена". Около 900 г. след новата ера "по-доброто" е започнало да се свързва с раждането на Исус.

Тогава се е вярвало, че е зимното слънцестоене. 24 декември е важен ден, защото чакаме до полунощ, за да отидем на черква, където се отслужва литургия в чест на раждането на бебето Исус. С годините се появява елхата,

празникът става все по-комерсиален. Четвъртата неделя преди Коледа си разменяме първия подарък. Хората започват да украсяват от 1 декември, на 13-и - Деня на света Лучия - момиче се облича като булка и с гирлянд от свеци на главата участва в процесия. Елхата се украсява на 23-ти. На Бъдни вечер има богата трапеза, ядем предимно ориз с бадеми и обикаляме коледното дърво. Децата отварят подаръците си.

Страницата подготви
Таня ГЛУХЧЕВА

"Колегите от другите парламентарни групи предлагат фактическо понижаване на минималната работна заплата. Когато годишната инфлация е толкова висока, да намаляват работната заплата на над 500 хиляди души, е престъпление." Това заяви народният представител от "БСП за България" проф. Румен Гечев по Нова телевизия.

Той припомни, че предло-

жението на БСП минималната работна заплата да бъде увеличена на 850 лв. бе подкрепено на първо четене от ГЕРБ, ДПС, "Български възход" и "Продължаваме промяната". "За две седмици нещо стана - не знам какво им препоръчаха и какво са решили, че изведнъж решават да намалят минималната работна заплата", каза социалистът.

Той коментира и предло-

ПРОФ. РУМЕН ГЕЧЕВ:

БСП няма да позволи да се посяга върху доходите

жението минималната работна заплата да бъде различна за всеки, като посочи, че това е "безумие, включително и от счетоводна гледна точка".

"БСП се среща с представители на българските профсъюзи - КНСБ и КТ "Подкрепа". Категорично заявихме, че ще има масови протести, ако решението не бъде променено. Няма да позволим да се посяга върху доходите на най-онеправданата част от българското общество", подчерта депутатът от левицата.

По думите му БСП използва всякакви парламентарни практики в рамките на закона, за да бъде разгледано предложението за увеличение на ми-

нималната работна заплата. "Колегите от другите парламентарни групи в бюджетна комисия имаха наглостта да не допуснат за обсъждане въпроса за увеличението на минималната работна заплата, затова ние го прекарахме през Кодекса на труда", каза той.

За размера на средната работна заплата: "Колкото е по-висока средната работна заплата, толкова по-голяма ще бъде и минималната. Затова предлагаме 50% от средната работна заплата да не е абсолютна величина за минималната, а да следва растежа на производителността на труда", коментира проф. Румен Гечев. Депутатът посочи не-

обходимостта парламентът да балансира интересите на бизнеса и хората с най-ниски работни заплати. "За да е възможно това обаче, България има нужда от редовен кабинет, който да има икономическа програма за краткосрочно и дългосрочно развитие", отбеляза социалистът.

"В топ три сме по нарастване на минималната работна заплата в ЕС последната година и половина, когато от БСП настояхме и минималната работна заплата беше повишена на 710 лв. - това стана не за 12 години, а за последната година и половина", припомни проф. Гечев.

ТАСКО ЕРМЕНКОВ:

Заедно сме със синдикатите за интересите на трудещите се

"Надявам се предложението на БСП да бъде прието и минималната работна заплата да стане 50% от средната още от началото на годината. За да се случат тези неща, трябва парламентът да приеме съответния закон. Ако зависи от ПГ "БСП за България", това ще се случи, но има и други виждания. Има и съвсем нови термини като "брутна минимална работна заплата". В цялата тази работа има нещо хубаво, че с профсъюзите сме заедно в борбата за интересите на трудещите се. Не знам дали ПП са се уплашили от общественото мнение, но те винаги гледат да се плъзгат по повърхността му." Това заяви членът на ИБ на БСП Таско Ерменков в ефира на "България он еър".

Ерменков е категоричен, че социалистите ще положат всички усилия да се формира редовно правителство, а приоритетно на бюджет определи като един от основните

приоритети. "Защото в момента това сякаш е забранена тема. Необходимо ни е правителство, което да положи усилия за гарантиране доходите на хората и с политика, свързана с развитие на икономиката. Тези неща ги правихме и в предишното коалиционно управление, и доказахме, че можем", добави социалистът.

Той изрази притеснение какво би променил фактът, ако държавата поеме контрола над "Лукойл". "Технологично не виждам как те могат да работят по начина да има 50% руски петрол и 50% внос. Проблемът е чисто логистичен. Едно е да прекарваш за ден танкерите през Черно море с 1 ден курс и съвсем друго - да търсим танкери по света, които да минават през Босфора. Фактът, че са внесени 90 млн. лева, означава, че моделът на работа на "Лукойл" до момента е бил сбъркан", обобща Таско Ерменков.

ИЛИЯН ЙОНЧЕВ:

Минималната заплата трябва да бъде 50% от средната

"Нашите социални ангажименти трябва да бъдат изпълнени. За минималната работна заплата настояваме да бъде 50% от средната, а именно 850 лева. Видяхме едно политическо лицемерие, защото на първо четене всички партии гласуваха за този размер, а сега се мъчат да протакат. Първият законопроект, който вкарахме веднага след изборите, беше за минималната работна заплата." Това заяви народният представител от "БСП за България" Илиян Йончев в ефира на Nova News.

Новата КПКОНПИ, както и промените в правосъдната система той определи като допирателни

между БСП и ПП. "Най-важно е държавата да има редовно правителство, защото виждаме, че служебното дори няма смелостта да внесе нов бюджет. Предсрочните избори са безотговорни за хората и държавата, а виждаме и социологическите проучвания, които показват, че ситуацията не би се променила драстично. Тук е функцията и на акад. Денков като кандидат за премиер - да намери точните думи и баланс към коллегите от всички парламентарни групи. За да влезем в следващата година с редовно правителство", добави депутатът от БСП.

"Разходите за производство на горива са много по-различни от тези, които са били преди 2-3 години. Така че приемам предложението на ГЕРБ за дерогацията като популистка мярка. Докато мярката за 25 ст. на литър гориво е добра и работи в интерес на хората", каза Илиян Йончев.

■ АБОНАМЕНТ

ДУМА
2023

12 месеца - 204 лв.

6 месеца - 102 лв.

3 месеца - 51 лв.

1 месец - 18 лв.

Можете да се абонирате в:
„Български пощи“ АД
до 15 декември 2022 г.,
„Доби прес“ ЕООД
до 28 декември 2022 г.,
в редакцията на вестника
до 20 декември 2022 г.

ЗА ПОВЕЧЕ ИНФОРМАЦИЯ: ТЕЛ.: 02 9705 203 И 02 9705 216

КАТАЛОЖЕН НОМЕР: 6

КАРИКАТУРА НА ДЕНЯ

АНАТОЛИЙ СТАНКУЛОВ

Да погледнем напред

Валентин ГЕОРГИЕВ

Отива си още една мрачна година, в която за мнозинството българи преобладаваше безверието, разочарованието и липсата на перспектива. Преди Коледните и Новогодишните празници хората са обзети от такъв песимизъм за бъдещето, че дори и някой нов месия да се появи и да обещае

розово бъдеще, няма да ги разведри.

“Алфа Рисърч” показва рекордно черногледство в свое социологическо проучване - 58% очакват 2023-та да е по-лоша за България, над половината - 53%, да е по-лоша и за света. Едва 34% вярват, че ще е по-добра и това е свързано главно с надежда за близките хора и семействата. Това са най-ниските нива на оптимизъм, отчитани някога у нас. Дори по време на КОВИД-пандемията от 2020-а традиционният новогодичен оптимизъм и мобилизация на българите не са спадали под 50-55%, отбелязват социолозите.

Но де виновници да бяха само космическите

цени и беднотията! А то се струпват и съгъстват не по-малко черни облаци от какво ли не - намаляващо население и умиращи селища, деградиращи образование и здравеопазване, разбити социални връзки и инфраструктура... Да не отваряме дума за политическата ваханалия, на която сме свидетели всеки ден.

Търпението на българина е пословично. Много по-страшно от песимизма обаче е безразличието. Можеш да предвидиш какво да очакваш от някого, който те мрази, но абсолютно всичко можеш да очакваш от този, на когото си безразличен и не знаеш кога какво ще предприеме. Добре е политиките ни да го имат предвид,

защото следващата крачка е осъзнаването, че по този начин няма как да се продължи напред. А това е вече повод за оптимизъм, който може да стане и революционен.

Може да звучи тривиално, но трябва, вместо да се съсредоточваме в пъпата си, да започнем да подкрепяме къщичката си. Да си казваме истината, да се борим за нея. Колкото и да ни струва да изгоним лицемерите първо от създанието си, после и от институциите. Да излезем и да гласуваме, вместо само да псуваме по домовете си. Настояще и бъдеще е в ръцете на всеки от нас. Никой управляващ лъжец не е вечен.

Затова - да погледнем напред. Въпреки всичко.

Сега и сърбите

Таня ГЛУХЧЕВА

Не ни стигат братята македонци, които мине, не мине току си присвоят някоя наша историческа личност, писател или направо част от историята, та сега пак сърбите. Бяхме позабравили за сърбоманските изстъпления, но, уви. Те направо

се престараха. Македонците поне ни признават като народ. Но сърбите не само посягат на шопската салата, а направо измайсториха своя “истина” за произхода ни.

Напразно сме учили за хан Аспарух и братята му, оставили следи на различни територии, за прабългарските ни деди, които постепенно са се смесили с различните славянски племена. Няма такова нещо. Всички произлизаме от сърбите.

“Велика Албания”, “Велика Турция”, да не пропускаме и “Велика Сърбия”. Вместо ние да имаме претенции да си върнем териториите на Велика България, дру-

ги се облизват. Турците въртят своите игри и планове тъй, че в родопски села българският вече е непознат, в най-добрия случай се преподава като първи чужд език.

А политиките мълчат. Колко от управляващите през най-новата ни история наистина мислят за България? Готови са да я разпродадат, за да се харесат на Запада.

Някой да каза и дума за сръбските мераци? Изказването не е случайно, в ефира на конспиративно предаване. По време на дебати в парламентарната комисия по култура и информация в сръбската Скупщина председателят на Съвета

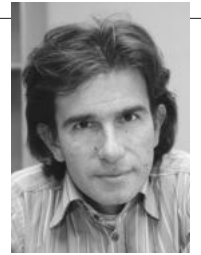
за регулиране на електронните медии (РЕМ) Оливера Зекич използва аргументите на своя заместник Милорад Вукашинович, който твърди, че българите са чистокръвни сърби.

Няколко български професора обясниха, че тази теза е нелепа, а политиките? Те така и с македонците постъпиха, за да се покажем добри. Скоро ще се събудим без история, с чужд произход и... без шопска салата. Впрочем, вече ни я взеха. Тя била сръбска, ние сме я прекръстили...

Иначе сериозно - кой и кои не спират да подклаждат тлесщата жарва на Балканите?

КОЛОНКАТА НА

Боян
Бойчев

Нейно Величество Книгата

На излизане от метростанция “Фредерик Жолио - Кюри” в столичния район “Изгрев” има малка градинка. Повечето хора минават през нея, забързани за работа или връщащи се уморени след работния ден. Там бяха монтирани и първите пейки-книги в града. Пейките са четири, а стихотворенията, изписани на тях, са избрани от учениците от всички училища в района.

Стиховете наистина са емблематични и тематични. За Вярата - чрез “Светла вяра” на Димчо Дебелянов. За Надеждата - чрез “Надежда” на Джани Родари (във великолепния превод на Валери Петров). За Любовта - чрез “Процално” на Никола Вапцаров. За Родолюбието - чрез “Аз съм българче” на Иван Вазов.

Прекрасна инициатива, която не е нова за страната. Подобни пейки вече има в Бургас, Русе и други градове.

Провокация ли е това към нашия забързан делник, в който сякаш време за поезия няма и все по-малко млади хора търсят отговор на своите въпроси в думите на великите поети?...

... Вървя по етажите на НДК, където се е разпрострял традиционният Коледен панаир на книгата. Цели 150 издателства представят своята продукция в 49-ото издание на проявата. Добрата стара книга! Хиляди книги... Различни автори в различни жанрове. Виждам много стойностни произведения - нови творби и преиздадена класика. Разбира се, не липсва и халтура, но без това не може.

Читатели от различни поколения. И много, много млади хора. Които търсят Нейно Величество Книгата. Голяма част я купуват като подарък за коледните и новогодичните празници. И това радва, дава надежда, че мишката няма да изяде книжката, че кликването върху екрана не може да замени шепота на страниците и житейският практицизъм няма да убие въображението. Кара ни да вярваме, че все пак елементарното, пошлото, първосигналното няма да вземе връх над истински красивото, честното, моралното. Любовта ще възтържествува над омразата. И България ще я има въпреки всичко.

Книгата, добрата стара книга. Но умната книга...

Колко нужна ни е тя в днешния забързан, егоистичен и често пъти нелицеприятен свят. Ала за да я прочетеш, трябва първо да се научиш да я откриваш и разпознаваш. И да търсиш в нея отговорите на въпросите си. Тогава ще разбереш, че тя е най-добрият подарък.

Не, далеч не идеализирам предколедно ситуацията. Знам, че хората, тълпящи се на опашките на книжния базар, са неизмеримо по-малко от другите, за които книгата “не е добър избор за подарък”. И тези, знаещи стиховете на Вазов, Дебелянов, Вапцаров, Родари, Валери Петров, са неизмеримо по-малко от подпяващите чалга текстове.

Както знам, че това е дълга и трудна борба. Борба за душата на всеки човек. В която, вярвам, добрата умна книга е добър съюзник.

... Минавам пак покрай пейките-книги. Препрочитам за пореден път стихотворенията. И се замислям: не е ли именно това, което ни е нужно? Глътка поезия в напрегнатата проза на делника. Вяра, надежда и любов, които да ни окрилят. И повече патриотизъм, повече България, която да бъде нашият идеал.

Честито Рождество Христово! Щастлива и мирна 2023 година! Светли празници на всички!

Политическите турбуленции

В окото на бурята попадна кабинетът на Кирил Петков

Юлия КУЛИНСКА

Отиващата си 2022 година започна с оптимизъм и крехка надежда за излизане от кризите. България най-последно имаше редовно правителство, бяха очертани основните му козови, политиците си стиснаха ръцете в името на по-добър живот за хората. Нищо не предвещаваше, че новите 12 месеца ще са изпълнени с политически сътресения и че властовите турбуленции ще сринат започнатото с много усилия и компромиси. Всъщност и изминалата година доказа, че неспирната спирала от предсрочни парламентарни избори безспорно ерозира и разклаща парламентарната демокрация, белег е на политическа криза и е сигнал за дълбоки тектонични процеси в политиката.

Новата политическа 2022 година тръгна още по време на старата с полагаането на 13 декември 2021 г. на клетва от 99-ото правителство на България с премиер Кирил Петков от победилата на вота нова партия "Продължаваме промяната" (ПП). Структурата и персоналният състав на

трудно родения кабинет

бяха одобрени от парламента със 134 гласа "за" (104 "против"). Той управлява в условията на няколко кризи - продължаваща епидемия от КОВИД-19, нарастваща инфлация, военен конфликт

Коалиционното правителство на Кирил Петков работи в името на хората

в региона, драстичен скок на цените на тока и парното и други предизвикателства в страната и извън нея.

В правителството имаше петима вице-премиери - Асен Василев и Калина Константинова от ПП, Корнелия Нинова от БСП, Гроздан Караджов от "Има такъв народ" (ИТН) и Борислав Сандов от "Демократична България" (ДБ). ПП имаше десет министри, БСП и ИТН - по четирима, а ДБ - двама. Левицата се представляваше от Иван Иванов - министър на земеделието, Христо Проданов - министър на туризма, и Георги Гьокв - министър на труда и социалната политика.

Мотото на правителството

беше "Нулева толерантност към корупцията". Сред приоритетите му бяха контролът над финансите и еврофондовете, борбата с КОВИД-кризата, както и мерките срещу инфлацията и покачващите се цени на енергоносителите. Реформата в съдебната власт, продължаването на конструктивното партньорство на България в ЕС и НАТО, както и добросъседство и напредък в отношенията на страната с РСМ също бяха отбелязани като важни.

Успех за кабинета бяха социалните политики, които се случиха благодарение на участието на БСП в него. С актуализацията на бюджета бяха заложили мерки за ре-

кордните 2 млрд. лв. Така 2022-ра се превърна в годината с

най-социалния бюджет за всички години на прехода

с цели 22 млрд. лв. за увеличение на пенсиите, доходите, енергийни помощи за бизнеса и спасителни мерки за цялото национално стопанство.

Кабинетът "Петков" ще се запомни със завършването на газовата връзка с Гърция, която правителствата на ГЕРБ не успяха да направят за 12 години. Едва ли решението за експулсиране на 70 служители на дипломатическата мисия на Руската федерация у нас е повод за гордост на пре-

БСП само за седем месеца в управлението

✓ Осигури безплатни детски градини и ясли, увеличи размера на майчинството през втората година от 650 на 710 лв., повиши детските надбавки, осигури 300 лв. еднократна помощ за първокласници и осмоласници, постигна 600 лв. необлагаем минимум за първо дете и 1200 лв. за второ.

✓ Страната ни стана първа по ръст на промишленото производство в Европа и четвърта по растеж на БВП в ЕС. Фирмите получиха компенсации за цените на тока. Бяха изплатени 95 млн. лв. за запазване заетостта на 78 000 работници в почти 4000 фирми. Благодарение на БСП бяха изплатени близо 2 млрд. лв., за да се запази работата на над 300 000 българи

✓ Минималната работна заплата беше увеличена от 650 на 710 лв., а ваучерите за храна - от 80 на 200 лв. месечно.

✓ Изплатени са 317 млн. лв. в секторите "Животновъдство" и "Растениевъдство". Разплатени са 400 млн. лв. за развитие на селските райони и над 30 млн. лв. за морско дело и рибарство и 814 млн. лв. директни плащания.

✓ Пенсиите са повишени средно от декември 2021 г. - с 12,8%, от юли 2022 г. - с 26%. Минималната пенсия от 370 стана 467 лв. Средният ѝ размер достигна 669 лв. Социалната пенсия за старост се увеличи от 170 на 247 лв. Постигнат е 45% ръст на социалните пенсии за инвалидност, повишиха се с 45% добавките за ветераните от войните и за чужда помощ.

✓ Увеличена е месечната финансова подкрепа за хората с увреждания и средствата за предоставяне на лична помощ с 223,5 млн. лв. Повишена е сумата за подкрепа на хората с увреждания с над 280 млн. лв. Минималното дневно обезщетение за безработица се увеличи от 12 на 18 лв., а максималното дневно обезщетение за безработица - от 74,29 лв. 85,71 лв.

БСП изпълнява обещанията си, дадени по време на предизборната кампания

Камеда

СНИМКА ЖУЛИЕТА МАРИНОВА

БИНКА ДОБРЕВА е от Ямболския край, завършила е Националното училище за фолклорни изкуства "Филип Кутев" в Котел и Академията за музикално, танцово и изобразително изкуство "Проф. Асен Диамандиев" в Пловдив. Била е солистка в ДФА "Филип Кутев" и в хор "Мистерията на българските гласове". В родното ѝ село Роза, Ямболско, от 2010 г. се провежда конкурсът "С песните на Бинка Добрева". Има издадени седем албума с автентични и авторски фолклорни песни. Участва като член на жури във фолклорни конкурси в България и в чужбина. Провежда международни майсторски класове по фолклорно индивидуално и многогласно пеене. Председател и основател е на Международната фолклорна академия в Царево "Подготвяме таланти за успех". Изнасяла е концерти в държави на пет континента. Има успешни солови изяви със съпруга си Александър Райчев - акордеонист, гайдар, композитор, който е автор на голяма част от песните ѝ. Днес доц. д-р Бинка Добрева преподава в ЮЗУ "Неофит Рилски" в Благоевград народно пеене и фолклорни дисциплини, ръководител е на катедра "Музика".

ДОЦ. Д-Р БИНКА ДОБРЕВА:

До изворния фолклор трябва да се докосваме с любов и вещина

Нека всички да даваме повече, отколкото да искаме и чакаме да получаваме; да се радваме на малките неща, защото животът е много, много кратък, е пожеланието на известната народна певица в навечерието на светлите празници

Интервю на
Вилиана СЕМЕРДЖИЕВА

■ **Доц. Добрева, народната музика е част от Вашата семейна история. Любовта Ви към нея е наследена от Вашата майка, от която сте научили първите си песни.**

- Бях много малка и до ден днешен си спомням тези моменти с милата ми майка, царство ѝ небесно, която ни възпитаваше и ни хранеше духовно с народната песен. Това носеше в себе си от своите предци и това ни предаваше. Баща ми не беше музикален колкото нея, но ценеше уменията ѝ и винаги я канеше с едно много мило обръщение: "Хайде бе, Танче, запей нашата песен." Заедно с брат ми и сестра ми се нареждахме около нея и слушахме в захлас, и детето, което продължи с майчините песни, съм аз. Имах прекрасните родители, които умееха да работят, да се веселят и да подкрепят децата си. И така фолклорната песен ме отведе в Средното музикално училище в Котел.

■ **Какво е най-ценното, което Ви остана от онези години?**

- Там попаднах в точната и любима среда - желана, много музикална и артистична. С имена като Вълкана Стоянова, Стоян Чобанов, Валентина Деспотова, Кремена Станчева, Василка Андонова, Йовчо Караиванов, Стайка Гьокова няма как да не бъдеш заразен, омагьосан и да не поемеш този път на непрекъснато и провокиращо израстване и надграждане.

На стр. 14

ДО ИЗВОРНИЯ ФОЛКЛОР...

От стр. 13

■ След завършването му сте продължили музикално-педагогическо образование...

- Да, постъпих в тогавашния Висш музикално-педагогически институт, днес Академия за музикално, танцово и изобразително изкуство "Проф. Асен Диамандиев" в Пловдив. Това бе следващата моя стъпка - сбъждане на голямата ми мечта и влизането ми за първи път в национално радио; там направих първите си записи с професионален оркестър от студенти, под диригентството на големия музикант Христо Урумов. Там се срещнах и с една от прочутите, дълбоко уважавани от мен сестри Кушлеви - проф. д-р Анка Кушлева, която беше мой преподавател по специален предмет - народно пеене. И по този начин като че ли завърших цикъла на обучение, но всъщност той тепърва започваше на голямата сцена и продължава цял живот и до днес. Докосването до големите композитори като Стефан Мутафчиев, Иван Спасов, Христо Урумов, Милчо Василев и др. преподаватели остава незабравимо за цял живот, изгражда музикален вкус, висок критерий и човек иска да постига все повече и повече. И не на последно място, работата ми в ансамбъл "Тракия" - ансамбъл на младостта, на таланта, срещата ми с такъв огромен титан на танцовото изкуство - проф. Кирил Джанев; ансамбълът беше мястото, където всички студенти имахме възможност да практикуваме на сцена това, което най-много обичаме.

■ Пели сте в НФА "Филип Кутев" и в хор "Мистериата на българските гласове" - две големи школи. Как те оформиха Вашия вкус и критерий като народна певица?

- След като завърших висшето си образование, кандидатствах в Държавния ансамбъл "Филип Кутев" в София и самият Филип Кутев ме прие. Отново попаднах в прекрасна артистична среда - между големи имена като Надка Караджова, Бойка Присадова, Лиляна Галевска, Комня Стоянова, Груйчо Дочев... Междувременно срещнах моя съпруг - акордеониста и гайдар Александър Райчев, създадохме семейство, имахме нашите деца. Беше обявен конкурс за попълване на хор "Мистериата на българските гласове", където се явих и постъпих през 1989 г. и до 2018 г. близо 30 години бях на сцената с този хор. И отново работих с прочути и обичани изпълнители - Олга Борисова, Надежда Хвойнева, Кремена Станчева, Радка Алексова, Василка Андонова, гранддамите на фолклора, от които незабравими остават контактите и естественото мерило на таланта. С този хор посетих и пях на едни от най-големите сцени по света - Карнеги хол в Ню Йорк, Роял фестивал хол, Лин-

кълн център, Барбикан център в Лондон, Концертгебау в Амстердам и мн. др. Това беше път, осеян с много концерти, професионални контакти и запознаване с чужди култури. Срещата с различните хора по различен начин те провокира и в един момент, съвсем естествено и с годините, и с натрупания опит, и с желанието на някой от другата страна да почерпи от твоя опит, да му бъдеш ментор, преподавател, дойде интересът ми към педагогическата работа. Сега съм много повече отдадена на преподавателската си дейност, но го правя с огромно желание и се чувствам по различен начин полезна и удовлетворена от това, което правя. Ежедневно провокирам самата себе си...

■ А защо за Вас беше важно да получите академично образование?

- Ами, разбира се, това е пътят към знанието... Още когато са създадени първите ансамбли като "Филип Кутев" и последвалите го, един голям композитор - Иван Вълев, пръв насочва вниманието към академичното образование на всяка певица. Предвид сложните музикални партитури и обработки, композиторските експерименти в ново време, колаборациите между различни стилове музика, всичко това налага съответна музикална подготовка и знания от фолклорните певици и музиканти. За разчитането и изпълняването на сложните композиторски партитури са необходими знания и музикални компетентности на тези, с които работиш, защото нещата може да се получат по-добре и по-бързо. А днес, когато вече звукът, музиката, която ни заобикаля, е доста по-сложна, на съвсем различно ниво, не е достатъчно да останеш само с природния си талант. Всеки, който притежава сетивата и желание за израстване, достига до академичното образование.

■ Какво отличава народното пеене от Тракийската фолклорна област, която Вие основно представяте?

- България е разположена на малка територия, но нашето богатство е, че имаме различни фолклорни области и със своите музикални характеристики и особености са изключително интересни и разпознаваеми. Но те много отдавна са описани от българските етномузиколози Васил Стоин, Райна Кацарова, Стоян Джуджев, Елена Стоин, Николай Кауфман и много други. Израснала съм в Тракия и съвсем естествено тракийската песен е тази, която най-много обичам, разбирам и изпълнявам.

Двамата със съпруга ми сме тракийци - той е от Хасково, аз съм от Ямболския край, получихме нашата музикална подготовка в Котел и Пловдив и в същото време притежаваме дарбата, с която сме орисани. А той има и качеството да създава и твори музика, една голяма част от

СНИМКА ЖУЛИЕТА МАРИНОВА

Бинка Добрева със съпруга си Александър Райчев

нашите песни са авторски, на тракийска фолклорна основа. Винаги съм обичала автентичните песни, но така се случи, че големите ни хубави популярни песни като "Драгано, Драганке", "Тергана", "Ах, мерак", "Мама Драгане думаше", "Хайде всички на хорото", "Драгньова майка", "Все кога дойда любе ле", както и най-новата ни коледна песен са създадени от него като музика и аранжирмент, а някои от текстовете съм написала аз, други са народно творчество.

■ Преподавате народно пеене и фолклорни дисциплини, включително и теренна фолклористика - нещо много ценно с оглед съхраняването на нашия фолклор. Има ли днес млади хора, които желаят да издирват, проучват и записват изворен фолклор?

- Да, преподавала съм и теренна фолклористика, но моята теренна фолклористика е започнала още от детството ми, без да знам, че така се наричала. Имах голямо желание да записвам песните и разказите на възрастните хора, които ги носят от своето детство и младини. Много песни записах още като ученичка в Музикалното училище и винаги когато се връщах в моето родно село. Преди година-две ходихме с моя студентка, на терен - Беатрис Александрова, в село Калище и записахме значителен брой песни от Калищенските баби. Преди това с мои студенти ходихме със същата задача в Добърско, което е близо до Благоевград. Съвсем скоро получих песни от Добруджа, от мой състудент, който се занимава с вокална група в този край, възрастните жени ми направиха подарък местни песни, за да ги направя съзвучни на днешното време. Трябва да обучаваме младите хора, студентите, всички, които се интересуват, не само как да записват материала, но и как да го подредят след това, за да бъде ясен, точен и съхранен.

■ В последните години се

правят различни обработки на народни песни. Каква е допустимата намеса при осъвременяването на фолклора?

- Зависи! Няма такава рецепта, има усет, знания, музикален вкус, натрупан опит... Трябва ревниво да пазим българския изворен фолклор и да се докосваме до него с любов и вестина.

■ Докторската Ви дисертация е свързана с педагогиката в обучението по музика. Какво е значението на заниманията с музика от най-ранна възраст - не само на талантливите деца, а и в масовите училища?

- За нас, музикантите, това е ранима тема. Все по-малко часове се отделят за музика в образованието, а за български фолклор остават календарните празници и извънкласни дейности. Ние сме българи и трябва да се гордеем с българския фолклор, завещан ни от нашите предци. Такъв гений е нашият народ, че е създал песенни цикли, разположени в цялата календарна година. Мисля, че всеки българин трябва да бъде запознат, да обича, да се докосне до българския фолклор, да облече народна носия, дори да хване един инструмент или поне да го разпознава. Не може да не се научи да играе и едно българско право хоро. Целият свят се прекланя пред нашия уникален музикален и танцов фолклор. Но мисля, че не всичко е изпуснато. Няма сила, която да режисира желанието на народа.

■ В много страни има български хорове, в които пеят чужденци, дори сами ги създават. Какво ги привлича в нашия фолклор?

- Мистериата на българския глас - неслучайно е дадено това име, то е за българското фолклорно пеене, за характерния и открит гърлен звук, естествено и неповторимо открито, маниерно пеене, звукоизвличане, орнаментика, в съчетание с

красивите безмензурни мелодии и неравноделни ритми. Чужденците, които са се "заразили" с българското фолклорно пеене, искат да научат всичко, но няма как да стане, могат, но донякъде... Но ние имаме и нашите големи гласове и в класическата музика. Кой не познава Никола Гюзелев, Борис Христов, Гена Димитрова, Райна Кабаиванска, Александрина Пендачанска и още, и още...

А за българската фолклорна носия да не говорим... Тя отива на всеки човек, не съм видяла грозен човек в носия. Има нещо магично, нещо толкова приятно и силно... Да, магия е, мистерия е, хората изпитват удоволствие и когато викнат в това хубаво, изнесено българско пеене, сякаш освобождават напрежението, лекуват душата. Или пък медитират, когато слушат един нежен, висок глас, с много фин и прочувствен тембър, въздействащ, който като че ли граничи с Космоса. Неслучайно родопски глас звучи в Космическото пространство - гласът на Валя Балканска. Неслучайно един български глас, отново от Родопите, е най-ниският глас на планетата - гласът на Мариана Павлова. А гласът на Смиляна Захариева, също родопчанка, пък е най-силният глас на планетата - в рекордите на Гинес. Гордост - Българска!

■ В навечерието сме на Коледните и Новогодишните празници. Как се празнуваха те във Вашия род?

- Този празник се чакаше с огромно нетърпение и вълнение, защото имаше лакомства за нас, децата, и сладки приказки на масата. Събирахме се всички близки, имаше глъчка, пеехме, играехме. Майка ми беше голяма майсторка на баниците и сладките, правехме баници с късмети, но не за кола, пари, смартфон и т.н., а за учение, да са здрави животните и годината да е плодородна. Пренесох това и в моето семейство, но ние живеехме много напрегнато, винаги сме работили по празниците и се налагаше нашите деца да остават при бабите и дядовците. В последно време сме решили, че навръх празника няма да поемаме ангажменти.

■ Какво е пожеланието Ви към нашите читатели за Новата година?

- Много ми се иска всички да погледнем навътре в себе си и да даваме повече, отколкото да искаме и чакаме да получаваме. Да бъдем по-задржани и в семейството, и в колективна, в който работим. Да нямаме нужда от телефон, когато сме заедно, а да разговаряме и да се отнасяме с внимание един към друг. Да се смеем! Да се радваме на малките неща, защото животът е много, много кратък.

ОТ РЕДАКТОРА

Скъпи читателю!

В този брой на приложението за литература, изкуство и култура ще представим млади автори, които за първи път гостуват на страниците на ДУМА.

Приятно четене.

Времето беше предозирало с облаци и сега тънеше в сивата летаргия на дъжда. Валеше от седмици. Мръсната вода се стичаше по прозорците и създаваше усещането, че някакъв неизбежен край приближава. Потоп. Въпреки това човекът бе потънал твърде много в рутината си, за да забележи. Той оставяше нервното чувство за по-късно, както напоследък правеше с всичките си познати чувства, и тръгваше за работа.

Автобусът закъсняваше. Следователно и аз закъснявах. Зачудих се как ще повлияе това на личната ми съдба. Възможно ли беше закъсняващият автобус да е причината за смъртта ми в бъдеще? Тази мисъл ме подразни, защото няхах отговор. Оставих дъжда да мокри лицето и ботушите ми. Мислех само за водата, която е била навсякъде, преди да разцелува лицето ми. Усетих едновременно отвращение и вълнение от тази мисъл. Водата, падаща по бузите ми, бе като да целунеш непознат - не знаех коя е и какво е миналото ѝ, но точно това бе интересното.

Таблото премигна и угасна. Страхотно. Знаех, че остават четири минути до автобуса, но това не ми помагаше особено. Защото, както знаете, времето в света на автобусите тече различно от това за нас. Понякога остават четири минути, а след секунда стават седем.

БЕЛЕТРИСТИКА

Потоп

Разказ от Валерия ВАЛЕРИЕВА

Понякога пише четвърт час, а пристигат веднага. Мисля, че обръщам прекалено внимание на автобусите. Но те са толкова обикновени, че е подозрително. Трябва да има нещо магично в тях.

Точно както не очаквах, автобусът се появи след минута и четиридесет и две секунди. Качих се и веднага усетих влажния, топъл въздух по бузите си. Добавих стъпките си към мокрите, кални следи по пода и седнах. На следващата спирка автобусът се напълни и десетки животи се преплетоха в минимална нишка - пътуването в автобуса. До мен седна жена с момиченце, което бе на около две-три годинки. Жената го постави в скута си и свали качулката на шушляковото розово яке от главата му. Разкриха се къдрави златни косички, обсипани с шнолки на цветчета. Детето носеше гумени ботуши с патета. Запитах се защо моите ботуши нямат патета, но осъзнах, че просто досега не бях пожелавала да имат патета. Момиченцето ме гледаше с големите си кафяви очи и малките ѝ червени устни се движеха замислено. Чудно ми е как, когато погледнеш едно дете, винаги знаеш, че мисли нещо, но никога не знаеш точно над какво размишлява.

Пропътувахме няколко спирки, загледали ту една в друга, ту в прозорца. Момиченцето проследяваше с пръсти пътя на почти всяка капка, аз се включвах в играта с поглед.

Автобусът се друсаше и пуфтеше нервно като шофьора. Знаех, че и шо-

фьорът е нервен, защото винаги автобусът възприема настроението му. Затова често си мисля, че автобусите са надарени с доста емпатия. Можех да усетя всяка нервна мисъл на шофьора в начина, по който седалката ми ме рбеше.

Автобусът спря и отвори вратите си. Вътре нахлу студен въздух и няколко капки се сляха с локвата пред вратата. Качи се една баба с внучето си - малко момченце на около три-четири. Те седнаха срещу нас и бабата също постави внучето в скута си, както бе направила майката преди четири спирки. Момченцето носеше жълт дъждобран и голям, колкото главата му, плюшен октопод. То впери зелените си очи в момиченцето и устните му се размърдаха. Размишляваше. На свой ред момиченцето го погледна. Почеса носа си и се гушна в майка си. Бабата се разприказва:

- Как се казваш, хубавичке? - тя се протегна и докосна носето на момиченцето.

Майката се усмихна и след като детето ѝ не отговори, каза:

- Срамежлива е.

Бабата се засмя и отвърна:

- Той също - кимна надолу към момиченцето.

После изведнъж стана нещо неочаквано. Момиченцето дръпна една шнолка от косата си, а момченцето ѝ подаде октопода.

Размениха си ги и, все така загледа-

ВАЛЕРИЯ ВАЛЕРИЕВА е родена и живее в София. За себе си казва, че в големия град е като онези малки цветчета, които растат между плочките на паважа - трудно ѝ е да диша. Тогава пише, най-вече за това, което вижда из софийските улици и местенца. Понякога улиците са черно-бялосиви, друг път пък преливат от цветове...

ни един в друг, продължиха да дъвчат устните си замислено. Ритуал.

Оставаха ми още две спирки, а дъждът бавно спираше. Облаци се разотидоха и скоро над нас бе синьото небе и срамежливото, есенно слънце.

Слязох от автобуса с мисълта, че все пак се е случило нещо магично. Тези две деца в автобуса бяха спрели Потопа. А ние, останалите, слязохме, забързани към работите си, както винаги.

■ Редактор
Боян БОЙЧЕВ

ПОЕЗИЯ

СТИХОТВОРЕНИЯ ОТ МИГЛЕНА МИТКОВА

МИГЛЕНА МИТКОВА е родена през 1985 г. в София, но голяма част от живота си е прекарала в Шумен. Завършила е магистратура "Застраховане и осигуряване". Нейни стихове са отличавани в различни литературни конкурси. През 2019 г. излиза от печат първата ѝ стихосбирка "Сънят на Медуза".

Моята Коледа

И в тази нощ, красива и магична, когато всички, уж, са по-добри, когато всички много се обичат и дашно пръскаат веци и пари... Седя и пак си мисля, малко вяло, след още петдесет такива Коледи дали това протрито одеяло ще топли още старите ни кокали? Дали сърдито пак ще те нахокам, а ти ще кажеш: "Вецице му стара!"... И пак ли ще е тъй разхвърлян холът без детска глъч? И тази наша стая ще пази ли на внуците портрети?

Дали, изобицо, още ще ни има?
В мен Коледа е твоята подкрепа,
това едно: "любима"...

Без право на връщане

Така е, мишленце, светът е отчайващо
възрастен -
прегърбен и грохнал, навъсено крачи
през делника.
Кога се пречупихме, как ли прекъснахме
връзката
с вълишебните пръчки, с тревите...
С дъгата на детството.

Коледа в София, худ. Миглена Миткова

А ти си растеш като цвете сред съхнеци
бурени -
тъй ярък и як, сякаш с жива вода
те поливаме.
Катериш огради, накриво си връзваш
обувките,
така само както на чисти душички
прилично е.

Дори не усещаш когато с размахани пръстица
ти грабим от багрите, сякаш те търкаме
с гумичка.
Прости ми, мишленце, за всичките дни
неопръскани
с вода от реката и кал. За цурците изгубени.

И знам, че е трудно да бъдеш бодилче
сред ножници -
боли те от всяко порастване леко на напреки.
Повярвай, да можеше бих си излязла от кожата
за малко да вкуся до теб от дъждовните
капчици.

Е, късно е вече за нас да изпълним
от стадото -
така сме улисани в навик и бой за насыщния.
Но искам да вярвам, мишленце, че всичко
откраднато
ще връчиш на своя наследник без право
на връщане.

(Стихотворението е спечелило Първа награда в литературния конкурс "Рада Казалийска" на читалище "Добри Чинтулов 1935", София)

СНИМКА OLD.BG

С три грандиозни спектакъла през февруари в зала 1 на НДК имаме щастието да се докоснем до внушителните гласове, магнетичните музиканти и виртуозните танцьори на ДФА "Филип Кутев", който чества своята 70-годишнина. Те представиха "Началото", "Пътят" и "Наследството" на световноизвестния български ансамбъл

СНИМКА ХГ "ВЛАДИМИР ДИМИТРОВ-МАЙСТОРА"/ФЕЙСБУК

Юбилейната изложба, посветена на 140 години от рождението на Владимир Димитров - Майстора, които се навършиха на 1 февруари т.г., бе подредена в галерията в Кюстендил, носеща неговото име. Юбилейната експозиция представи около 350 творби на художника, различни от постоянната изложба. Заради огромния интерес тя не бе закрыта в края на юли - в предварително обявения срок, а бе продължена до средата на октомври

СНИМКА БТА

Провал съпътства пореден пътен ремонт, поръчан от Столичната община. Този път жертва станаха емблематичните жълти павета по бул. "Цар Освободител", чието пренареждане започна през лятото и завърши с глоба за фирмата изпълнител

СНИМКИ БТА И ТЕЛЕВИЗИЯ ШУМЕН

Сребърни монети, накити и предмети представиха официално през октомври археолозите, които проучват средновековния град Мисионис край Търговище. Общо около 40 дни продължиха разкопките през тазгодишния сезон под научното ръководство на археолога Стефан Иванов. Археолозите са открили и още много сгради в Мисионис, което отново потвърждава тезата, че градът е бил един ключов военен, търговски и духовен център

Лидерът на БСП Корнелия Нинова откри предизборната кампания на левията за 48-ото НС на традиционния събор на Историческата поляна на връх Бузлуджа

През цялата година български ученици радваха с медали от престижни международни състезания. На Международната олимпиада по математика в Норвегия през лятото те спечелиха 5 медала и почетна грамота

През изтичащата година цената на газа постигна рекорди. Най-големият ценови пик на водещата европейска газова борса TTF в Нидерландия бе отчетен на 26 август - 346,52 евро за мегаватчас или около 3500 долара за 1000 куб. метра

Приоритет на БСП са младите хора, настояваме младежите до 26 години да бъдат освободени от данък общ доход, заяви Корнелия Нинова, след като се включи в предизборното шествие на Младежкото обединение на БСП в София

Порои удавиха три карловски села и стотици останаха без дом. Село Слатина след наводнението

Безпрецедентна акция по издирването на 12-годишно момче с аутизъм в Пернишко обедини стотици българи. Александър Цветанов от Перник бе открит от доброволци на деветия ден от изчезването му

За едни книгите са съкровище, за други - боклук, който се изхвърля до контейнерите за смет

СНИМКА БТА

Двама полицаи загинаха при трагичен инцидент в Бургас при опит да спрат автобус с нелегални мигранти

СНИМКА БТА

В средата на юли вицепремиерът и министър на икономиката и индустрията Корнелия Нинова представи данните на "Евростат", които разкриха, че страната ни за пръв път се нарежда на върха в ЕС по ръст на индустриалното производство - 20,2% за май на годишна база

Промяната в изборните правила и въвеждането на смесено гласуване нажежиха страстите в Народното събрание. Малко остана депутатите да се сбият

КОЛЕДА

Иван Вазов

Ой, Коледо, мой Коледо,
роди ми се боже чедо.
Кравай скача от полица
ври в котлето кървавица.

Запей, бабо, като лани,
весело на нас да стане:
ой, Коледо, мой Коледо,
роди ми се боже чедо!

СНИМКА АРХИВ БГНЕС

СНИМКА БТА

Стани нине,
господине...

Бъдни вечер идва с постни ястия,
питка с паричка и радостно
очакване на Рождество

В навечерието на светлия християнски празник родители и деца от Търговище пригответе обредна трапеза и пресъздадох Бъдни вечер. Идеята е на ръководителя на Детската фолклорна школа "Търговище", а в изпълнението се включват танцьорите и техните семейства. Задължително условие е ястията да са пригответе у дома с участието на децата, обясни хореографът и ръководител на школата Орфета Хараланова

СНИМКА АРХИВ ДУМА

Денят срещу Рождество Христово е сред най-скъпите спомени още от детските години. Утре е Бъдни вечер и последният ден от Великите пости, в който се очаква раждането на Божия син. Това е един от най-важните семейни празници, когато всички се събират у дома и празнуват заедно.

Цял ден стопанката подготвя ястията, които вечерта ще сложи на трапезата. Традицията повелява те да са нечетен брой - някъде са седем, колкото дните на сътворението, другаде са девет, колкото месеца майката носи в утробата си своето чедо. А в някои краища на България сервират 12 блюда, колкото са

месеците в годината.

Вечерята започва, след като най-възрастният мъж прекадва трапезата. Обикновено на нея присъстват два вида сарми - с лозови и със зелени листа, пълнени сушени чушки с боб, ориз или булгур, печен или джуркан боб, туршия, ошав, орехи, варено жито, тиквеник или печена тиква с мед и орехи, щрудел, баклава, плодове, чесън, лук, мед... Допълва ги кана с червено вино. С най-голямо нетърпение се очаква разчупването на содената питка с паричка и дрянкова клонка. Защото се смята, че който спечели парата, през следващата година ще носи парите вкущи, а

комуто се падне клонката - ще се радва на здраве и берекет.

Първото парче от хляба е за Богородица и се оставя пред домашната икона. Ако паричката се намери в него, късметът ще е за цялото семейство. По време на вечерята никой не става от масата, а накрая трапезата не се раздига, за да не избяга късметът от дома.

След полунощ настъпва Коледа и тръгват коледарите. Младежи, пременени в народни носии или облечени като овчари, с калпаци, украсени с чимширови китки, пуканки, нанизани на червен конец, сушени сливи и стафиди, обхождат домовете, за да честитят Рождество Христо-

во - Коледа. Станеникът, който ги предвожда, изрича благословия за семейството и къщата, после дружината изпява песни и за всеки поотделно.

*Стани нине, господине,
че ти идем добри гости.
Добри гости коледари,
тръгнаха сме чак от снощи
в тези дълги, тъмни нощи.
Да ви търсим кой къде сте,
да ви носим добри вести -
колко билки по земята,
толкоз здраве в тази къща.*

Стопаните даряват коледарите с колаци, дребни пари, месо, сланина, брашно, боб, лук, вино и орехи.

НАРОДНА МЕТЕОРОЛОГИЯ

✓ Ако на Бъдни вечер времето е облачно, пролетните култури ще са добри и пчелите ще носят повече мед. Ако целият ден е облачен, ще има болести през годината.

✓ Ако на Бъдни вечер вали сняг, пчелите ще се роят много.

✓ Ако времето е мъгливо, такова ще е то и през годината.

Известни писатели са автори на готварски книги

Още от времето на Александър Дюма баща - готварската библия "Голям кулинарен речник", и "Готварската книга на Дядо Славейков" от Петко Рачов Славейков има писатели, които в своите книги майсторски са описвали апетитни ястия и любопитни детайли от кулинарията. А те двамата са написали цели готварски книги.

В по-ново време - през 90-те години на ХХ в., именитият автор на исторически и биографични романи - писателят Димитър Мантов (1930-2008), прибави към своите над 50 белетристични книги няколко кулинарни, първо в многотомна поредица, а след това и в солидното издание от 575 стр. "Българска национална кухня, 200 изпитани рецепти", което през лятото на 1998 г. имах честта да получа лично от сладководния разказвач с автограф.

Димитър Мантов бе убеден, че опознаването на живота в разностранните му форми включва надникване в кухнята. "Всички мои книги са изградени на документална основа. При събирането и записването на факти от исторически извори, от архиви, фолклорни сборници, устни разкази...

започнах да записвам и готварски рецепти от различни краища на България. Това е народно богатство, което ако сега не се съхрани, ще изчезне", смяташе прочутият романист. По неговите думи в традиционната кухня - част от бигието на един народ, са заплетени исторически корени, география, етнография, фолклор, връзки с близки и далечни страни. Отражава се дори темпераментът му, който личи в предпочитанията към определени

ястия (а те вървят с определени питиета) и т.н. В традиционната кухня се отразяват народният мироглед и икономическата структура.

На празничния ден на Рождество Коледната трапеза е богата, отрупана с разнообразни месни ястия, погача и баница с късмети. Следват няколко идеи за вкусни ястия, различни от традиционните за менюто на 25 декември печено прасенце, пуйка с кисело зеле и капама.

- Мусака от накълцано свинско месо и кисело зеле
- Свинско филе с гъби в гювечета
- Шарена сланина (или пушени свински гърди) на шиш
- Печено свинско месо с плънка от кайма
- Пълнено бутче на фурна
- Свинско филе с прясно мляко на фурна
- Руло от свинско месо с гъби и пушено сирене
- Задушено свинско джоланче с чесън
- Свинско месо с гъби и праз
- Пълнена зелка със свинско месо
- Свински ролаци с бекон или шунка
- Джоланче с картофи и гъби в гювеч

И да не забравяме две основни неписани правила: всяко ястие, приготвено в пръстен гювеч, добива уникален вкус; храната се възприема първо с очите, затова от особено значение е видът на чинията, която поднасяме, а тук водеща е фантазията на домакинята.

СНИМКА БТА

Страницата подготви
Вилиана СЕМЕРДЖИЕВА

Кожухарството отблизо

Потомствената майсторка Добринка Ненова е икономист по професия, но вече три десетилетия шие автентични калпаци на машини отпреди 160 години

Надежда УШЕВА

По Коледа човек се връща към родното, към дома, към семейството и традициите. В старите български работилници времето е спряло. Атмосферата винаги е празнична, защото майсторът изработва със собствените си ръце красиви авторски изделия. Добринка Ненова е жив пример. Тя е потомствен майстор кожухар, учила и наследила занаята от баща си Иван Ковачев, който е един от най-прочутите дългогодишни занаятчии на Етърската чаршия. Работилницата ѝ се намира в Регионалния етнографски музей на открито "Етъра" в едноименния квартал на Габрово, където вече 30 години тя работи.

Кожухарството е един от старите български занаяти, силно развито в началото на XIX век. В Габрово има 55 дюкяна, в които майсторите са обработвали кожите и после от тях са шиели различни изделия, разказва Ненова, която за читателите на ДУМА с охота разкрива част от тънкостите. Технологията е отпреди 150-160 години. Работи с автентични "Сингер" машини и със старинни дървени калъпи. Машината за кожи е на 160 години, другата - на 120-130 г. Много добри и хубави. Те са без ток, така, както се е работило в XIX век - механично, само с ръце и крака. Кроенето се извършва с ножове и ножици. Калъпите, на които се опъват калпаците, създадени от ръцете на Добринка Ненова, също

та. Много атрактивни са калпаците с дългия косъм, които се ползват и в киното. Например във филма "Време разделно" Манол е сниман точно с такъв калпак.

Най-първият калпак, който ми хрумна да направя, също беше с много дълъг косъм. Сложихме го да съхне навън и много ми хареса обемът и височината, които той придоби, разказва с усмивка Ненова - с това съм го запомнила.

Тези калпаци се използват много и при Коледуването, както и в съвременния бит - при туризъм, ски. Те са от агнешка и овча кожа, както и другите изделия.

Винаги има какво да научиш в занаята

Трудно се учи, изисква много време. Има си тънкости. Те се усвояват цял живот. С годините съм се научила да си избирам и материалите, и да правя все по-интересни и различни изделия, споделя Добринка. Тя си спомня, че преди време, когато е била млада, шиела пантофи и минал един възрастен човек, който ѝ казал:

- Ах, майсторе, научих нещо хубаво от вас!

Аз слагам съвсем малко лепило на ходилото, за да закрепя допълнителната стелка. А той признава, че като го сложи, то започва да се върти... Та в този ред на мисли,

са древни и автентични.

Технологията се спазва и се работи така, както някога

Днес в Кожухарската работилница може да се проследи целият технологичен процес на изработка на домашни пантофи, калъпки, ръкавици с един пръст, както преди са се носели, пунгии, кожуси, съвременни мъжки и дамски шапки...

Произвеждам традиционните калпаци основно от четирите фолклорни области на България - Тракийска, Шопска, Добруджанска и Македонска. Възстановявам и калпаците на различни национални герои като Стефан Караджа, Петко Войвода. Правя и други видове, сред които казашки, терски, четнически, опълченски, въстанически, хайдушки, прабългарски. Изработвам и типичния за Габрово навит троянски или тракийски калпак, който се е носел в Троян, Габрово и Търновско. Много е специфичен. Изглежда като баничка, обяснява майсторка-

винаги има какво ново да се усвои. Най-важното е да имаш желание!

Жалкото е, че няма кой да ме наследи, допълва с горчивина възрастната жена, която се радва на четирима внуци, но те не проявяват интерес към кожухарството. Даже на повечето от колегите ми няма кой да им продължи занаята. Много е тъжно. Хората, които идват в Етнографския музей на открито "Етъра", харесват работата ни. Докосват се до изделията, които правим. Възхищават се на усилията и на труда. Но толкова. Няма желаещи да се занимават. Като цяло българите проявяват интерес към продукцията, но съм оценявана повече от чужденците. Защото майсторът на място и пред очите им

СНИМКИ АВТОРКАТА

Прабългарски калпак, с кожа от пони

Габровски калпак

Казашки калпак

изработва изделията си в естествена среда и това привлича туристите, които приждат основно през почивните дни или през уикенда. След КОВИД-пандемията е по-спокойно. Хората се движат на малки групички или семейно, по думите на майсторката, която скоро отбеляза своя професионален ден, който се чества на Св. Спиридон - Закрилник на занаятчиите (12 декември). А патронният празник на кожухарите е на Илинден (20 юли). Тогава Св. Илия нарамва кожуха и отива за сняг, напомня Добринка.

Посетителите купуват нещо за спомен или за подаръци. Ненова не се оплаква от липса на работа. Телефонът ѝ постоянно звъни за поръчки. Възстановяват се носии, а калпаците са част от тях. Търсена е също от танцови състави, във връзка с обичаи като Коледуване и пр., както и от Националното дружество "Традиция".

Габровката наистина съхранява занаята. Въпреки че работата е ръчна, трудоемка - още повече за жена. Иначе тя е икономист по професия, но остава безработна навремето и отива при баща си - тук, в неговата работилница, където нищо не е променено - първоначално да води фирмата. А той ѝ казва: Научи един занаят, никога не е излишен! И така останах 30 години в Етъра! - връща назад лентата кожухарката, която представя продукцията си на много изложби и в България, и по света.

Наследничката на Иван Ковачев (роден на 23 декември 1932 г.) е отдадена на каузата да се запазят българските традиции и това я мотивира в годините. За всичко си има желание, мечта, любов, за да го направиш, издава тайната на успеха Добринка. И, разбира се, много труд и постоянство!

РОБОТ

Георги ГЪЛОВ

- Моля ви, оставете това sudoku и ми обърнете сериозно внимание! Имам оплакване!

- Добре, оставям всичко. Какво има този път?

- Роботът ми избяга!

- Кой е избягал?

- Роботът ми. Имам кухненски робот и той избяга от мен.

- Разбирам, кухненски... Какво прави при теб, готви ли?

- Не, не е това, не готви. Това е най-обикновен робот за чистене на пода. Но му викаме кухненски, защото най-често го пускаме в кухнята, там е най-замърсено.

- Аха. Аз имам най-обикновена метла, ама и тя вече е за изхвърляне.

- Моля, да запишете - избягал робот!

- Може да е отишъл да търси храна, те затова бягат обикновено - за храна. Или за пиене.

- Каква храна, моля ви! Това е робот, електроника и кибер управление!

- Да не са те ограбили?

- Не, не, забравяте вече - мен ме обраха преди половин година и пак идвах при вас, подадох молба.

- Ясно, сега пак ще пишем.

- Да, запишете - робот избяга от човека!

- Сигурен си, че не са те обрали?

- Сигурен съм, съседите са видели робота да излиза навън, да завива и да изчезва по улицата!

- Защо не са го подмамили с нещо? С трохи, салам или каквото имат там.

- Моля ви, той се управлява с дистанционно или с интерфейс през телефона, как да примамиш робот така!

- Колко е голям този робот?

- А, бе, не е много голям. Важно е да го почистваш след работа, да му намериш място, където да стои, и редовно да зареждаш батериите му.

- Аха... Разбрах всичко! Ти си си виновен за робота!

- Как така аз съм виновен! Роботът бяга - аз съм виновен.

- Да. Каза, че си му заредил батериите, нали?

- Да.

- Е, ако нямаше батерии, нямаше да мръдне от вас!

- Вижте, не разбирате проблема.

- Разбирам го много добре - сега ще трябва да си купиш метла и сам да си чистиш!

- Не е това! Проблемът е, че робот бяга от човек!

- И какво толкова?

- Как какво! Започнат ли роботите да бягат от човека, това значи, че проявяват някакъв непознат, внезапен интелект, изпитват нещо, което ние не знаем и не разбираме.

- Е, хубаво!

- Какво му е хубавото! Ако всички работи решат да избягат от човека, ще настане катастрофа, животът ще спре! Затова искам всичко да запишете и да алармирате другите органи.

- Добре, ще запиша. Но искам да ти кажа моето мнение по въпроса. Всеки, който има малко акъл или поне някаква заредена батерия, трябва да бяга от човека. Нали? А ти си купи нова метла, ама да не е с батерии, защото, като те гледам какъв екземпляр си, и тя ще вземе да излети нанякъде и ще трябва и нея да я търсим после...

НОВО ПЕТОЛИНИЕ

ВМЕСТО НАЗДРАВИЦА

Васил
СОТИРОВ

Здравей,
с усмивка влезъл
при нас, пияници!
Здравей, алкохолико!

Каква ли чаши
като жезъл
носиш в своята раница,
на теб да ти е
лика и прилика?

Той гледа строго
изпод вежди,
а сеира
го очакват сума хора...

Отвърща ни
с известна доза нежност:
"Аз нося
череп на Никифора!"

ИЛЮСТРАЦИИ
АНАТОЛИЙ СТАНКУЛОВ

ЗНАЕТЕ ЛИ, ЧЕ...

Във връзка с икономите на електроенергия Европейската комисия е взела решение в болниците пациентите да се слагат болен с температура до болен без температура - да се грееят един друг!

ПЪРВА ЧАСТНА, ВТОРА ГЛУХА

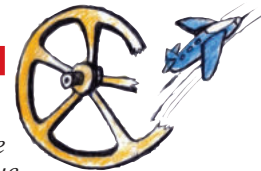

- Покажете ми на календара последния ден, когато сте имали сексуален контакт.

- Имате ли календар на майте?

КОЛЕЛОТО ЗА ЛЕТИЩЕТО

Страхувай се от хора, които не пушат, не пият, не ядат сладки, пържени, мазни храни. Ако себе си тормозят така, представете си какво могат да причинят на вас!

ДЖЕЗВЕ

Колко малко му трябва на човек, за да е щастлив?

Сутрин - чаша кафе за събуждане.

Вечер - шепя успокояващи за заспиване.

ЛАФ НА БРОЯ

Здравословен начин на живот водят тези, които вече нямат сили да водят нездравословен.

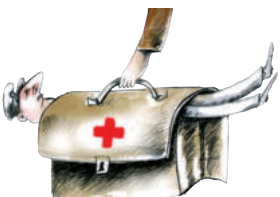
ПАРДОН

С жената винаги е сложно. Ако не е сложно, значи това не е вашата жена.

ФОЛКБИТАК

Таман вкараш децата в правия път - и, хоп, кривнеш на ти!

ДОКТОР СПАС И НЕГОВИТЕ ПАЦИЕНТИ

- Какво правиш?

- В леглото съм, ям чипс.

- А какво ще правиш, ако съм до теб в леглото?

- Ще ядем чипс заедно.

- Имам предвид аз и ти в леглото, и няма чипс...

- Ще ида до магазина за чипс.

през 2022 година

дишните управляващи. БСП се обяви категорично против това и изрази недоволство, че то не е обсъдено със социалистите като партньор в управлението. Изгонването на руските дипломати разшири пукнатината между партиите и ускори началото на края на правителството.

Кабинетът на Кирил Петков направи първи плахи стъпки в съдебната реформа. Закри специализираните прокуратура и съдилища и даде повече свобода на европейските делегирани прокурори. Министърът на правосъдието Надежда Йорданова докара докрай процедурата по предсрочно освобождаване на Иван Гешев от поста главен прокурор във ВСС. Това не се случи, но пък показа още веднъж необходимостта от реформи в съдебната система.

Отминаващата година ще остане в историята и с посещението в София през март на европейския главен прокурор Лаура Кьовеша, което предшестваше

арестите на бившия премиер и лидер на ГЕРБ Бойко Борисов

ексфинансовия министър Владислав Горанов и бившия началник на пресслужбата на Борисов - Севделина Арнаудова. Тримата бяха разпитани пред прокурор и следовател и освободени след 24 часа, без да им бъдат повдигнати обвинения.

На 7 април 2022 г. у нас пристигна председателят на Европейската комисия Урсула фон дер Лайен, за да представи одобрения от Комисията План за възстановяване и устойчивост на България. Планът беше връщан няколко пъти за преработване, като основните

забележки бяха в областите на енергетиката и върховенството на правото. Той е задължително условие, за да може България да получи достъп до 6,3 млрд. евро или 12,3 млрд. лева по европейския Механизъм за възстановяване и устойчивост. След дълго забавяне и връщане на документа от Брюксел за дооформяне и уточняване на параметрите, България най-после стана 23-тата държава в ЕС, чийто план бе одобрен от ЕК.

На 4 май, след петчасови дебати, Народното събрание одобри оказването на хуманитарна помощ и ремонт на военна техника за Украйна без директен износ на оръжие.

И този кабинет не мина без кадрови промени. През февруари Петков поиска оставката на министъра на отбраната Стефан Янев заради негова

Позицията ни е последователна и принципа", категорични бяха социалистите.

Правителството

не успя да отстрани Иван Гешев

от поста главен прокурор. Оказа се, че на практика единственият механизъм за отстраняването му е през Висшия съдебен съвет. Той пък показа, че няма воля за това. Добрата новина е, че мандатът на парламентарната квота в съвета изтича. Проблемът е, че за избор на нова парламентарна квота са нужни поне 160 гласа за т.нар. конституционно мнозинство.

Правителството стана първото в съвременната история на България, свалено с вот на недоверие на тема икономическа и финансова политика. Той, естествено, беше внесен от ГЕРБ и одобрен на 22 юни с гласо-

шест месеца като атестат за подкрепа. Лидерът на БСП и вицепремиер в оставка Корнелия Нинова заяви, че ако планът събере 121 гласа, за премиер ще бъде номиниран вицепремиерът в оставка Асен Василев. Ако няма подкрепа в пленарна зала, БСП ще върне мандата. С гласовете на ГЕРБ, ДПС, ИТН и "Възраждане" проекторешението беше отхвърлено от дневния ред на парламента.

"Положихме всички възможни усилия в рамките на 47-ия парламент да бъде съставено правителство. Изготвихме програма, която представихме на четирите партии - потенциални коалиционни партньори. В последния момент ИТН оттегли подкрепата си за нея. БСП взе решение да не посочи кандидат за премиер и връщаме мандата като не-

купуване на гласове. Бяха образувани 759 преписки и 72 досъдебни производства във връзка с нарушения на политическите права на гражданите.

Водачите на листи на "БСП за България" в Монтана, Враца, Видин, Ловеч и Плевен - Ирена Анастасова, Атанас Зафиров, Филип Попов, Вяра Емилова и проф. Румен Гечев, изпратиха отворено писмо до служебния министър на вътрешните работи Иван Демерджиев във връзка с купуването на гласове. Те алармираха за "изключително притеснителни факти за брутално, неприкрито и без притеснение изготвяне на списъци с избиратели, раздаване на пари и "разпределение на територии". Социалистите предупреждаваха за недопустимо бездействие до момента при видими и публични противозаконни действия за купуване на гласоподаватели за ДПС и ГЕРБ. Резултатът от писмото е нулев.

Изборите на 2 октомври държат първенството за най-ниска изборителна активност от 1991 г. досега. Тя е 39,40%, сочат официалните данни на Централната изборителна комисия. 2 601 696 души от имащите право на глас 6 602 990 българи са отишли до урните. През ноември м.г. изборителната активност беше 40,23 на сто или с 0,83% по-висока от последните. Гласувалите тогава бяха 2 669 260 от общо 6 635 305 избиратели.

Президентът Румен Радев свика на първо заседание

новоизбраното 48-о НС

на 19 октомври 2022 г. 24 дни след предсрочните парламентарни избори у нас той започна консултациите за съставяне на правителство. Държавният глава предупреди, че предвид сложната политическа обстановка няма да бърза с връчването на мандата, защото парламентът има да свърши доста работа. Разговорите с партиите приключиха на 28 ноември, като последна беше партията на Стефан Янев "Български възход".

Рулетката за кабинет се завъртя на 5 декември, когато президентът Румен Радев връчи първия мандат на ГЕРБ. Той беше получен от проф. Николай Габровски. Седмица след това депутатите отхвърлиха номинацията на неврохирурга със 125 гласа "против" (113 гласа "за").

Коледните и новогодишните празници прекъсват ритуалите с връчването на мандата. Очаква се второто завъртане на колелото, което да даде шанс на "Продължаваме промяната" да формира кабинет, да е в началото на 2023 г. Засега бившите управляващи извадиха от ръкава си само един жокер с номинацията на акад. Николай Денков за премиер.

За по-малко от три месеца живот 48-ото Народно събрание се раздираше от скандали, разправи и спорове

публикация в социална мрежа, в която коментира войната между Русия и Украйна, наричайки я "военна операция". След близо четири часа дебати на извънредно заседание парламентът освободи Янев и избра за негов наследник Драгомир Заков.

Скандали предизвика и решението на мнозинството в Народното събрание да даде зелена светлина на Северна Македония по пътя ѝ към ЕС. Изпълнителното бюро и парламентарната група на БСП излязоха с остра позиция по повод спекулациите за подкрепата да се даде мандат на МС да одобри предложението на Френското председателство за западната ни съседка. "БСП не подкрепя вдигането на вето. Няма нито един глас "за" от ПГ "БСП за България". Всички твърдения, че сме предали националния интерес, са лъжа. Няма да позволим на никого да чисти гузната си съвест за безпринципни договори с лъжи и манипулации за БСП", се казваше в позицията. "Македония беше червена линия за нас и ние не я прекрочихме.

вете на ДПС, "Възраждане" и, парадоксално, на участниците в същото това правителство от ИТН. Преди вота на недоверие от партията на Слави Трифонов изтеглиха своите министри от управлението. Последващите преговори за кабинет се провалиха след изтекъл запис от заседание на парламентарната група на ДБ.

В края на юни председателят на Народното събрание Никола Минчев от ПП беше свален от поста. Освобождаването му доведе до бурни протести на привърженици пред сградата на парламента. Пет дни по-късно кабинетът "Петков" подаде оставка. Рулетката за правителство се завъртя отново, след като президентът Румен Радев връчи проучвателния мандат на ПП. Преговорите се оказаха безплодни. По-късно и ГЕРБ върнаха мандата. Третият отиде при "БСП за България" и социалистите го върнаха неизпълнен.

Преди това, по решение на НС на БСП, от левицата предложиха да бъде одобрена законодателната и управленската програма за следващите

изпълнен", заяви ден по-късно председателят на ПГ "БСП за България" Георги Свиленски на "Дондуков" 2.

На 2 август президентът Румен Радев назначи своя

четвърти служебен кабинет

и 100-то правителство на България с премиер Гълъб Донев. Същия ден той насрочи и извънредни избори за 48-о Народно събрание.

Във вота участваха 24 партии и 7 коалиции. Общо 5334 души бяха мераклиите за народни представители. След изборите в новия парламент влязоха седем формации - ГЕРБ, ПП, ДПС, "Възраждане", "БСП за България", ДБ и новата партия "Български възход" на Стефан Янев.

Партията на Бойко Борисов спечели 67 депутатски места, ПП - 53, ДПС - 36, а "Възраждане" - 27. "БСП за България" има 25 депутати, ДБ заемат 20 депутатски банки, а "Български възход" е с 12 народни представители.

И на тези избори имаше съмнения за манипулации и

София 2022 - между фалита и скандалите

Бурни и динамични месеци очакват столичани до местните избори

Деси ВЕЛЕВА

Предизвикателствата пред ръководството на Столичната община през отиващата си година се въртяха основно около осигуряване на най-належащите нужди на столичани в кризисен период - топлина, водоснабдяване, мобилност и чистота.

Ако започнем хронологично отзад напред, можем да отбележим, че с най-малко обществено внимание и без скандали премина преподписването на договора с концесионера "Софийска вода".

Дружеството бе създадено през октомври 2000 г., за да управлява водоснабдяването и канализацията на София за 25 години напред. Чрез него Столичната община преотстъпи експлоатацията и поддръжката на ВиК системата, но остана акционер с около 23 на сто. Останалата част е на френската компания "Веолия". "Софийска вода" обаче не е собственик, а само концесионер на ВиК активите, които са публична общинска собственост. През годините се изговори много за стопанисването, за загубите по тръбите, за качеството на ресурса, инвестициите и бъдещето на сектора.

През цялото време общинските съветници от БСП поддържа тезата, че комуналните услуги трябва да се управляват от самата община. Затова и социалистите отказаха да подкрепят тихомълком прокараното от ГЕРБ решение концесията да се удължи с още 8 години. Истината е, че ръководството на кметството показва категорична

София влезе в предизборна година и това пролича през изминаващата. Столичното ръководство от ГЕРБ заложиха на редица пиар акции като встъпление към приближаващия местен вот. Друго обстоятелство, потвърждаващо предстоящите политически емоции, е запазването на кадровата стабилност на "Московска" 33. През цялата година в кметството не се регистрира нито една важна оставка, не се наложи нито едно отстраняване на лице с ръководна позиция, след като преди това премина четири управленски кадри сред групата на заместниците на кмета Йорданка Фандъкова. Едва дни преди края на 2022 г. изненадващо се оттегли зам.-кметът по транспорта Кристиан Кръстев, по лични причини. Впрочем, Фандъкова също запази поста си, въпреки че искания за оставката ѝ не липсваха.

липса на готовност да реши въпроса и предпочете отлагането му във времето.

Борба с времето води и все още общинската "Топлофикация". Дълговете ѝ вече не се измерват в милиони, а надминаха милиард. До края на отоплителния сезон задълженията към "Булгаргаз" ще достигнат 750 млн. лева, а към Българския енергиен холдинг - над 800 млн. лева. На този фон

бягството остава най-предпочитаното средство

на Столичната община - нейна запазена мярка. Затова от месеци се търси външен инвеститор, който да поеме грижата и да

отърве кметството от още едно негово задължение.

В тази драматична ситуация социалистите застанаха зад идеята "Топлофикация-София" да стане държавно дружество, което да създаде възможност за финансирането му по Плана за възстановяване и устойчивост. От "Московска" 33 обаче предпочитат да се хвалят, че дългът е намален с 400 млн. лева, а чакането на спасителя продължава.

Градският транспорт също остана гореща точка през изтичащата година. Там финансовата дупка е също толкова дълбока, но поне никой не говори за концесия, наем или външен инвеститор. Дори частните

оператори се разбягаха, за да се спасят от загъващия сектор. Опитите за спасяването му вървят по две линии - чрез заеми, отпускани от самата община, и чрез така наречената нова тарифна политика, която бе широко прокламирана от години и вече уж е в сила.

Последният кредит, който бе даден на авто- и електро- транспорта, бе от над 27 млн. лева с цел да покрие просрочените задължения за ток, дизел, гуми, резервни части, ремонти, застраховки, лизинги и какво ли още не. Заради проблеми с изплащането на лизинга за десетки нови автобуси дори се наложи залагането на една трета от целия автобусен парк на кметството.

Другата политика по увеличаване на потока на средства към обществения транспорт е фактическото

вдигане на цените на абонаментните карти

Много от съществуващите евтини варианти се премахват от 1 януари, а пътниците ще трябва да си купуват от по-скъпите. Изчезва едномесечната линия за метро за 35 лева, за сметка на това се предлага карта за всички линии, но на цена от 50 лева. Така хората ще бъдат принудени да плащат за нещо, което не ползват, но доходите на общината ще се увеличат.

За другия важен сектор под шапката на общината - чистотата, годината премина без сериозни сътресения. След като голямото раздаване на 435 млн. лв. за събиране на боклука на София приключи през 2020 г., сега едни 144 млн. лева се оказаха нищожни и бяха харизани без много шум на познатите играчи на пазара. Столичани разбират за това как вървят отношенията между общината и фирмите по гледките около контейнерите за смет.

Столичната община парафира през годината и запазените

си марки "ремонт на ремонта" и "забавяне на ремонта". Кметството пипна там, където май не трябваше да пипа - емблематичните жълти павета. Уж за добро, а пак се стигна до провал, обиди, обвинения, заплахи, глоби. Едно на пръв поглед просто прена-реждане на уникалните блокчета за сетен път показва, че работите у нас куцат сериозно кадрово, както на високо, така и на ниско равнище.

Положените наново

павета набързо се разместиха

а отговорът на общината бе традиционен - глоба. 100 000 лв. би трябвало да е санкциониран изпълнителят, след като стана ясно и че работник чули павете, за да му "пасне". Най-лошото е, че следващ поред е знаковият площад "Александър Невски", на който също му предстои прена-реждане... Какво ли ще стане с него?

Друг дълго подготвян ремонт в София, засягащ много граждани и всмукващ доста пари, не успя да се намести в предварителния график. Реконструкцията на трамвайното трасе на Петлицата се забави с половин година и зарадва изпълнителя си с поредната глоба - този път от 900 000 лева. Първата част от проекта - до жк "Бъкстон", бе пусната преди дни. Наред с втората, която ще достигне до жк "Овча купел", с обещанието, че ще е готова до пролетта. Коя пролет? Ще видим...

Политически залитания също не липсваха през годината, като предизвикаха ненужни спорове сред партиите в Столичния общински съвет. В опит да демонстрират солидарност управляващите решиха да кръщават градинки и площадчета с имената "Героите на Украйна" и "Борис Немцов", а по-късно сложиха украинското знаме на фасадата на сградата на "Московска" 33. Така за пореден път ръководството на общината се пушна по спиралата на популизма и предизвика само излишни скандали.

Бурни и динамични месеци очакват София до местните избори в края на следващата година. Най-хубавото в тях е, че ще са окончателни и няма да бъдат последвани от предсрочни.

СНИМКА МИХАЕЛА КАТЕРИНСКА

Спортната 2022-ра

България изпраца противоречива година

Марин МИЛАШКИ

Измина още една спортна година, изпълнена с радост и създи. През 2022-ра имаше Зимна олимпиада и дежурните световни и европейски първенства. В тях стана ясно, че сме на кривия път за Игрите в Париж през 2024 г., които чукат на вратата.

Зимната олимпиада

В Пекин България остана без медал. На XXIV Игри страната ни се включи с 16 състезатели в седем спорта. Най-успешно се представи Алберт Попов, който зае 9-о място в слалом и 17-о в гигантския слалом. Представянето му е историческо, защото последният наш скиор, влязъл в топ 10 на Олимпиада, беше легендарата Петър Попангелов (6-и в слалом в Сараево 1984). А в последния старт за миналия сезон в Световната купа Попов записа най-доброто класиране в кариерата си, като завърши 4-ти в Куршевел.

В китайската столица, която влезе в историята като първия град, приел и Зимни, и Летни игри, сноубордистът Радослав Янков се нареди 15-и в паралелния гигантски слалом. Това е най-доброто представяне на най-големия форум за носителя на Световната купа за 2016 г.

В биатлона лидерът на националния отбор Владимир Илиев финишира 25-и в преследването на 12,5 км. Ветеранът постави нов рекорд за български състезател в дисциплината на Олимпиада.

Гришо и тенисът

Григор Димитров имаше колеблив сезон, след като не успя да се утвърди в топ 20. За първи път от 2013-а хасковлията не можа да преодолее III кръг на нито един от турнирите от "Големия шлем". Гришо записа 26 победи в 48 мача през кампанията си, като във Виена сложи край на негативна поредица от пет месеца без последователни спечелени двубои в един турнир. Най-добрият ни тенисист достигна три 1/2-финала през сезона в три от четирите категории на АТР - в Мелбърн, в Монте Карло и във Виена. Признание за обстоятелството му е фактът, че за десета поредна година Димитров завършва сезона в топ 30 на

ранглистата - този път е 28-и с 1460 т. От активните тенисисти в тази класация попадат още само Рафаел Надал и Новак Джокович.

От другите ни тенисисти голям прогрес направи Адриан Андреев, който вече е втора ракета на България - №189 с 296 т. Трети е Мико Кузманов, който е 196-и с 282 т. така България за първи път има трима тенисисти в топ 200 в света.

При жените Вики Томова влезе в топ 100 и ще зимува 90-а, а Цветана Пиронкова окончателно приключи със спорта, след като стана майка за втори път. На 13 юли пловдивчанката роди второ момче - Виктор. Цвети и бившият футболист Михаил Мирчев

блокира вписването на избрания през май 2021 г. за председател Ареф Маджид. На този етап още не е ясно кога ще приключи тази сага, която дърпа шангите надолу.

Годината на Александър Везенков

Безспорно Александър Везенков изпрати най-силния си сезон. Българският баскетболист помогна на Олимпиадос да стане шампион в Гърция. В Евролигата тимът от Пирея участва във финалната четворка благодарение на Саша. Той попадна в Идеалната петица на редовния сезон, беше избран и за най-прогресиращ баскетболист в турнира. С националния отбор Везенков участва на Европейското,

Грациите от ансамбъла се радват със златните медали от Световното в София

СНИМКА БТА

имат още един син - Александър, който се роди на 27 март 2018 г.

Исторически успехи за шангите

На подиума тежкоатлетите ни триумфираха с отборната титла на Европейското в Тирана. В албанската столица еврошампиони станаха Ангел Русев (55 кг), Иван Димов (61), Валентин Генчев (67), Дейвид Фишеров (102) и Христо Христов (109). Карлос Насар (81) остана със сребро, а Габриел Маринов (61) и Божидар Андреев (81) се окичиха с бронз. В Албания спечелихме общо 23 медала (от тях 13 златни!). Нещо, което не се беше случвало от 1987 г. в "епохата Иван Абаджиев").

На Световното в Богота беше тежко. Андреев, минал вече на 73 кг, взе сребро в изхвърлянето и остана четвърти в двубоя. 18-годишният Насар отиде като суперфаворит за титлата, но хвана нула в изхвърлянето. Той се отсрами в тласкането, където постави световен рекорд за мъже, младежи и юноши от 220 кг.

В един от най-успешните ни спортове обаче продължават съдебните битки. Президентът Неделчо Колев

където победихме домакина Грузия, но "лъвовете" не успяха да прескочат групата и завършиха 20-и от 24 тима. Везенков стана трети при реализаторите. Заради всички постижения баскетболистът заслужи "Спортен Икар" за 2022 г.

Отбор на годината

Никой не е очаквал, че това няма да е националният ансамбъл по художествена гимнастика. Напълно новият състав - Женина Трашлиева, Рейчъл Стоянов, София Иванова, Маргарита Василева, Камелия Петрова и Радина Томова - стана световен шампион в многообоя на първенството в София. На съчетанието с три ленти и две топки българките също грабнаха златото. Така те заслужиха олимпийска квота за Париж 2024. Виза грабна и 17-годишната дебютантка Стилиана Николова, която се окичи с бронз в многообоя в индивидуалната надпревара. Тя спря 21-годишната пауза на България за отличие в индивидуалния многообой. За последно Симона Пейчева спечели сребро в Мадрид 2001 г. В София заради вирусна инфекция в последния момент

СНИМКА БФВТ

Щангистът Карлос Насар постави световен рекорд в изтласкването от 220 кг на шампионата в Богота

отпадна топ гимнастичката ни Боряна Калейн, с която също бяха свързани надеждите ни за медал в многообоя.

Севда Асенова по стъпките на Стойка Кръстева

В бокса отново блестяха жените. И по-скоро старата генерация. Севда Асенова (48 кг) спечели злато от Европейското в Будва, достигна и до бронз на Световното в Истанбул. 37-годишната софиянка се цели в Олимпиадата в Париж 2024, месеци преди да навърши 40 г. Асенова върви по стъпките на Стойка Кръстева, която се беше отказала, но отново сложи ръкавиците и в Токио стана олимпийска шампионка на 35 г. От младата генерация се откроява Венелина Поптолева (52), която заслужи евросребро. Със същото отличие в Будва се поздрави и Светлана Каменова (57), а Станимира Петрова (54) взе бронз.

"Изключително доволен съм от представянето на нашите момичета. Те изпращат една от най-успешните години в историята на женския ни бокс", коментира главният треньор на националния ни отбор за жени Ангел Ангелов.

Кирил Милов ще гони злато и в Париж

Той безспорно е най-добрият ни борец сред "класиците". Дупничанинът спечели сребърен медал от Световното в Белград при 97-килограмовите, а на Европейското в Будва триумфира с титлата. Милов остана в подножието на световния връх, след като отстъпи на суперфаворита Артур Алексанян (Арм). Четири дни преди финалната схватка Милов бе загубил баща си, но надмогна скръбта и стигна до битката за титлата. "Усещах през цялото време присъствието му. Искам да покажа, че българите можем много", каза Милов след финала.

В Белград сребро заслужи

и Еди Назарян (60). На сина на великия Армен Назарян се разчита много.

Не мина и без скандал при жените. Федерацията прецака Биляна Дудова (62) за сметка на Тайбе Юсеин за Европейското в Будапеща. Там бронзовата медалистка от Токио стана шампионка. "Благодаря, че ме "направиха на маймуна" с поредния цирк. Благодаря на федерацията, че се сетиха за мен в събота следобед, за да ме уведомят, че в неделя в Благоевград ще бъде поредното преборване", каза тогава Дудова. Заради скандала от централата си тръгна почетният президент Валентин Йорданов.

След това за Световното имаше преборвания, които Дудова спечели, но после врачанката се провали в Белград. А Тайбе не пожела да се бори в неолимпийска категория. Въобще спортът ни

не мина без скандали

В плуването Антъни Иванов съди БОК, който му наложи наказание за 2 години заради три пропуснати допинг проверки. Плувецът сам си е виновен и КАС ще го потвърди. Той все пак участва на Световното в Мелбърн, където с щафетата на 4 по 200 м свободен стил записа историческо постижение (заедно с Петър Мицин, Калоян Братанов и Йордан Янчев). Квартетът ни за първи път влезе във финал на 16-ия плувен шампионат на планетата в малък басейн и завърши осми.

Всичко се случва в най-важната година преди Олимпиадата. Догодина са основните състезания, в които ще се разпределят олимпийските квоти. В нея трябва да се направи добра подготовка, за да имат спортистите ни добри резултати в Париж. За тази цел трябва да се правят специалисти и ръководители. Става въпрос и за капацитети. А спортът прави най-голямата реклама на България пред света.

Коледните светлини на града

Тази година в София настроение и топлина създават множество празнични базари

СНИМКИ ФЕЙСБУК

Деси ВЕЛЕВА

София грейна за празниците със светлини, базари, ледени пързалки, фестивали. Може

и да е далеч от Виена и други европейски градове с дългогодишни традиции в празнуването на открито, но и в нашата столица могат да се намерят местенца с истинско коледно настроение и много емоции.

Духът на столицани се повдигна с новооткритите коледни базари, които се превърнаха в празнични центрове за срещи с димящи чаши греяно вино и ароматни сладки. Традиционният Немски коледен базар за поредна година зарадва столицани в самия център на града, а конкуренция за първи път му

правят още десетина базара, организирани от различни общински дружества из цяла София.

За първи път в столицата има толкова много пространства в центъра, кварталите и паркове, които да зареждат предколедно с емоции, да дават възможност за празничен пазар или за дегустация на празнични специалитети.

Нашите коледни базари са своеобразна смесица от европейските с роден привкус. На тях кротко си другаруват в съседство шандове, предлагачи гозби от свински уши за 12 лева, и такива, продаващи Кезе Кнакер за 6 лева - с други думи, наденички. Никакво противоборство не будят Грилбратвурст за 9 лева и агнешката главичка за 16 лева. На базарите лютите чушки и маринованият телешки език могат да се смесят с мюнхенски наденички и винервурст. Интернационалната бърканица не е от значение, главното е на всички да им е вкусно и весело.

Още на 9 декември бе открит Коледният базар в парк "Възраждане", който ще остане до 28 декември. Гостите са привлечени от красиво декорирани коледни шандове със сладки изку-

шения, греяно вино и подаръци, правени на ръка. Посетителите имат възможност да разгледат и атрактивен макет, пресъздаващ сцена от Рождество Христово. В него са включени ръчно изработени от вълна реалистични фигури на Исус, Йосиф и Мария. Дядо Коледа чака малки и големи в специален фотокът, за да се снима с тях за спомен. Събитието е допълнено от развлекателната програма с тематични изпълнения на сцена.

До средата на януари ще

продължи да работи Коледният базар на НДК, зад Вход А6 до парка. Той е част от "Sofia Christmas Fest", който ще остане там до 25 декември. Организирана се от "Пазари Възраждане" заедно с фирмата "Би Ес Джи Медиа". В рамките на феста е включена разнообразна програма с кинопрожекции, концерти, забавления за деца.

Другата атрактивна локация е емблематичният площад "Славейков", на който още на 4 декември бе открит Коледен парк. Той е организиран съвместно от "Пазари Запад" и "Момичетата от града", които правят и известния "Миш-маш фест". Шандовете ще работят до Нова година.

За първи път на знаковата централна улица "Съборна" също е пълно с усмивки и вълнения. До 8 януари там работи базар "Подари топли Коледа и усмивка на човек в нужда" с благотворителна цел за хора в неравностойно положение.

Базарът на Римската стена отвори на 17 декември, като негов организатор е "Пазари Изток". Той е своеобразен фермерски пазар за българска храна и продукция, представена от производителите им. В допълнение има арт зона, работилници за ръчно изработени коледни украси и кулинарен кът.

С три коледни базара тази година се представи и общинското дружество "Пазари Север" - в Северен парк, в Нови Искър и при парк "Герена".

На 1 декември в Княжеската градина бе поставено началото на истински Леден парк, изграден по модел на пързалката пред общината във Виена. Ледената площ е 3600 кв. м, като атракционът включва и 500 м ледени алеи със светещи рамки.

От 1 януари до края на зимата децата и учениците от София ще могат да се пързаят безплатно в Ледения парк. От 9 до 11 ч. най-малките любители на кънките ще могат да разчитат на помощ от инструктори. На 2 декември отвори врати и ледена пързалка в "Зона Б-5".

Забавления за възрастни и деца има достатъчно в София, остава да се надяваме и на сняг на парцали за още по-добро настроение.

Икони на Лили Владимирова и Емил Чушев в галерия „Нюанс“

Известните иконописци представят произведения, които са сътворили през последните две години

В навечерието на най-големия християнски празник столицната галерия „Нюанс“ (ул. „Иван Денкоглу“ 42) представя изложбата „Икони“ на Лили Владимирова и Емил Чушев до 8 януари 2023 г. Едва за втори път ще имаме възможност да видим непоказвани досега произведения, рисувани в последните две години от двамата иконописци, уточняват галеристите.

В изложбата ще открием познати библейски сцени, при направата на които са спазени стриктно традицията и канонът. Въпреки това Лили и Емил се страят да представят своя съвременен прочит в иконописата - един леко позабравен в наши дни жанр от живописата. Придържайки се стриктно към старата технология, те грижовно

подготвят подходящи дъски, полагат ленени платна, грундират, шлайфат и чак тогава рисуват първо с молив, после гравират рисунката. След това полагат 8 слоя полимент на местата, където иконата ще се позлатява с 22-каратовото злато. Впоследствие златното покритие се полира с ахат, изолира се с лак и тогава те рисуват образите с яйчна темпера. Накрая полагат няколко вида лак, които съхраняват изображенията и позлатата за столетия напред.

Лили Владимирова споделя, че най-голямо вдъхновение за своите икони намира сред тишината и зелената на ателието в полите на Витоша, което делят с Емил Чушев. За него, от друга страна, вдъхновението

Идва най-лесно край морето с морския бриз, лятно време на караваната му. Лили Владимирова работи ос-

новно по възрожденски образци. Сюжетите често са многофигурни и сложни, но дори и при изображенията на един светец образът е с богата, прецизна орнаментация, изискваща специален усет към детайла. Иконите й са жизнени и празнични. Четейки житията на светците, които изобразява, тя съумява да предаде на всяко изражение определен дух и задълбоченост.

Емил Чушев работи предимно по византийски образци - традиция, неизменно свързана с българската история. Тяхната иконография е по-лека и по-семпла. Неговите изображения са тихи и смирени. Никога не започва икона случайно, решението за всеки негов сюжет е провокирано от случка, сън или мисъл.

Страницата подготви
Вилиана СЕМЕРДЖИЕВА

ЖИВОПИС

Съвременните визуални приказки на Галя Чунтова показва „Възраждане“

Пловдивската галерия „Възраждане“ изпраща 2022 г. и посреща Новата година с Коледната изложба живопис „В търсене на Равноденствие“ на Галя Чунтова. Творбите може да се разгледат на живо в арт салона, също така на сайта и на фейсбук страницата на галерията до 5 януари 2023 г., научи ДУМА от галеристката Краси Алексиева.

„С новата си изложба авторката ни представя поредната серия живописни кадри от необикновения си творчески филм. Като художник Галя Чунтова е толкова многолика и разностранна, че е почти невъзможно да бъде категоризирана. Тя преплита фигуратив със сюрреалистични теми и попарт

„Ирония“

образност, за да създаде интригуващи и запомнящи се творби. Цветовата й палитра е ярка и колоритна, напомняща на латиноамериканските художници. Картините на Галя са съвременни визуални приказки,

„Вино от грозде“

но тя не е конвенционалният разказвач. Рисува преживени, измислени или сънувани истории, които противоречат на логиката, но носят емоционални и смислов заряд на радостта и обичта. Художничката съ-

„Официално посрещане“

творява пъстър ирационален свят, неизменна част от който са крехките хартиени лодки. Скрытите послания са там, за да ги разкрие всеки сам.

Поверията гласят, че на Равноденствие и по Коледа се случват чудеса“, пише Надежда Цветкова.

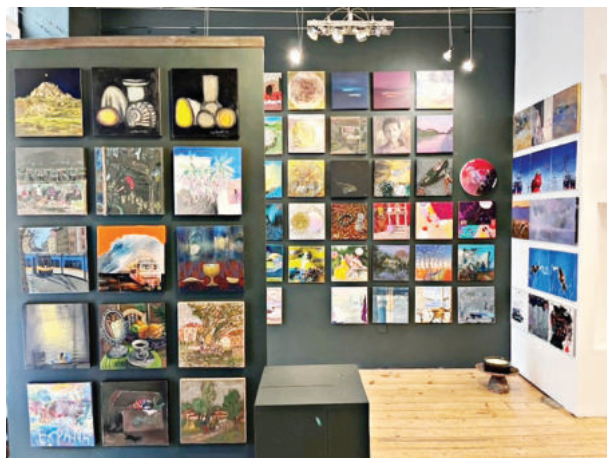
Галина Чунтова е родена през 1965 г. в София. През 1984 г. завършва ССХУ по приложни изкуства „Свети Лука“ в столицата, а през 1989 г. - На-

ционалната художествена академия „Николай Павлович“ като Магистър по изкуствата. Занимава се с рисуване и декорация от 1984 г. От пролетта на 2001-2011 г. работи като сътрудник на списание за интериор и дизайн „Идеален дом“ и като декоратор към списание „Декор“ - издание на „Идеален дом“. Има осъществени десет самостоятелни изложби и множество участия в общи експозиции.

КОЛЕКЦИЯТА

Изложбата „Формат 30/30“ влиза в третото си десетилетие

„Колекцията“ е насловът на 21-вата годишна изложба живопис „Формат 30/30“ - 2022/2023, подредена до 29 януари в галерия „Астри“ в София, ул. „Цар Самуил“ 34.

Произведения на 140 автори е събрала в нея галеристката и кураторка на експозицията Вихра Пешева. В нейното сърдечно обръщение към авторите, ценителите, колекционерите, медните и всички посетители през годините е обяснението за жизнеността на тази изложба,

която влиза в третото си десетилетие със свежи и разнообразни творби, обрисувачи живота и действителността в различните им аспекти.

„Благодаря на художниците, които в дългата история на „Формат 30/30“, със своето знаково артистично присъствие, дават мощ, сила и устойчивост на настоящето!“

Благодаря на художниците, с които заедно израствахме и събирахме минало.

И на младите, които с цялата си неистова същност загатват за бъдещето.

Благодаря на ценителите, колекционерите, меценатите! Размяната на стойности е животелна за всички ни.

Благодаря и на всички посетители на изложбата, които години наред с дух, култура и познания са били за мен още един източник на вдъхновение и предизвикателство!

Благодаря на медиите, които непрестанно подкрепят красивото!

С признателност към всички вас: Вихра.”

На бал! Всички на бал!

Най-доброто от световната оперетна класика ще представи трупата на Националния музикален театър в зала 1 на НДК

"Новогодишен оперетен бал при принц Орловски" - най-доброто от световната оперетна класика в концерт-спектакъл на звездите от трупата на Музикалния театър, поднесен на сцената на зала 1 на НДК, може да се види на 28 декември от 19 ч., научи ДУМА от НМТ "Стефан Македонски".

В навечерието на новата 2023 г. имаме възможност да станем свидетели на любовни признания, непреходен хумор и красиви костюми, които съществуват в тази ком-

пиляция само и единствено в света на оперетната магия.

Вече над 100 години от началото на оперетата в България този жанр носи веселието, щастието и хармонията.

Тазгодишният "Новогодишен оперетен бал", превърнал се в традиция за единствения Музикален театър в страната ни, ще бъде още по-завладяващ и бляскав, съобщават от Оперетата.

Събитието обещава да бъде най-празничното за годината в духа на класическите виенски балове - с музика-

СНИМКА НАЦИОНАЛЕН МУЗИКАЛЕН ТЕАТЪР

та на великите композитори Калман, Лехар, Щраус, Гуно, Росини, Шостакович.

Този празничен концерт ще ни посрещне с най-кра-

сивите арии, дуети и ансамбли, най-шеметните танци, най-блестящите костюми и декори, ще ни плени с неподправен шарм и виталност, кои-

то може да носи само оперетата.

Диригент на концерт-спектакъл е Юли Дамянов, режисьор - Александър Мутафчийски, хореографи - Йонанна Стоянова и Татяна Янева, хормайстор - Людмил Горчев. Сценичен дизайн и координатор на проекта - Пеню Пирозов, костюмите са дело на Цветанка Петкова-Стойнова и Яна Дворецка, концертмайстор е Мария Кирова.

Грандиозният спектакъл е създаден с много любов и вдъхновение от звездните артисти, оркестър, хор и балет на Националния музикален театър, споделят от трупата.

Страницата подготви
Вилана СЕМЕРДЖИЕВА

Светлана Иванова, Георги Султанов и Диана Чаушева са солисти в „Музикален фойерверк“ на 1 януари 2023 г.

Новогодишният музикален фестивал в НДК, който започна на 14 декември, традиционно ще завърши с Празничен новогодишен концерт на 1 януари 2023 г., наречен "Музикален фойерверк". В първия ден от новата година ще чуем изпълненията на Фестивалния симфоничен оркестър с диригент Емил Табаков и солистите Светлана Иванова - сопран, и Георги Султанов - тенор, от Пловдивската опера, както и на талантилата млада цигуларка Диана Чаушева.

Маestro Емил Табаков, който участва в Новогодишния музикален фестивал от 90-те години на ХХ век, сподели, че тази година той и Фестивалният оркестър се връщат към по-класическия вид на Новогодишния концерт. Включваме малко повече музика от известните композитори за подобни концерти като Супе, Оффенбах, Щраус. Но решихме, че е добре да представим и едни от най-интересните произведения, звучали на фестивала от 1986 г. до днес - на Росини, Лехар, Делиб, Понкиели и др., добави

диригентът.

Публиката на Новогодишния музикален фестивал ще може да види и две кинопрожекции в зала 11/кино "Люмиер" под рубриката "Opera in Cinema". На 28 декември от 18 ч. ще бъде излъчена операта "Силата на съдбата" от Джузепе Верди (запис от юли 2014 г.) в изпълнение на оркестър и хор на Баварската държавна опера в Мюнхен под диригентството на Ашер Фиш и режисурата на Мартин Кушей. В ролите ще видим Йонас Кауфман, Аня Хартерос, Людовик Тезие, Виталий Ковалов, Надя Кръстева, Ренато Джиролами.

Следващата вечер от 19 ч. започва прожекцията на Оперната гала "Трите звезди в Берлин" (концертен запис от Театър Валдбюне в Берлин, 2011 г.) с участието на Анна Нетребко, Йонас Кауфман и Ервин Шрот, Пражката филхармония и Нов камерен хор Потсдам под диригентството на Марко Армилиато. В програмата - произведения на Моцарт, Пучини, Понкиели, Масне, Верди.

Франц Велзер-Мьост ще дирижира Новогодишния концерт на Виенската филхармония

СНИМКА © JULIA WESELY

Франц Велзер-Мьост

Австрийският диригент Франц Велзер-Мьост ще застане за трети път след 2011 и 2013 г. на диригентския пулт за Новогодишния концерт в Златната зала на виенския Музикферайн на 1 януари 2023 г., научи ДУМА от Ойроком-ПР София. Маestro Мьост дебютира като диригент пред Виенската филхармония през 1998 г. и така полага началото на блестящо артистично партньорство.

Музикалното събитие през първия ден от Новата година е концертът на Виенската филхармония. По традиция концертът представя вечната музика на композиторите от династията Щраус. Програмата тази година ще включва творби от Йохан, Йозеф и Едуард Щраус, Карл Михаел Цирер, Йозеф Хелмесбергер и Франц фон Супе. 14 от общо 15 произведения в програмата на 1 януари ще

прозвучат за първи път на Новогодишен концерт във Виена.

Както всяка година, концертът ще завърши с три последователни биса - с бърза полка, с валса "На хубавия син Дунав" и с "Радецки марш", при който публиката пляска в такт. Той ще бъде излъчван от австрийската телевизия ORF и ще се преда-

ва пряко от 70 телевизии и над 300 радиостанции на пет континента.

Хорът на виенските момичета, които са част от световноизвестния Хор на виенските момчета, ще пее за първи път заедно с момчетата на Новогодишния концерт на Виенската филхармония на 1 януари 2023 г. Юбилейната 525-а година от основаването на Хора на виенските момчета ще започне със световна премиера - двата състава ще изпълнят заедно с Виенската филхармония и маestro Франц Велзер-Мьост "Френска полка" на Йозеф Щраус.

Хорът на виенските момичета е създаден през 2004 г. към Хора на виенските момчета. В момента в него участват 25 момичета на възраст от 9 до 15 години. Те се изявяват основно във Виена. Учат в различни училища и репетират два пъти седмично в кампуса на хора.

СНИМКА НДК

СНИМКА © LUKAS BECK

Милчо Манчевски ще ръководи журито на „София филм фест“

Световноизвестният режисьор ще представи новия си филм „Каймак“, ще бъде показана и негова ретроспектива

Надали има киноман, който е следил отблизо тенденциите и развитието на световното филмово изкуство и не познава творчеството на великолепно македонски режисьор Милчо Манчевски. В последните няколко десетилетия „София филм фест“ представя пред българската публика неговите киноистории, реализирани с майсторски усет и притежаващи впечатляващо визуално въздействие. Още през 90-те изключителният му дебют „Преди дъжда“ (с номинация за „Оскар“ и 11 награди от Венеция, включително „Златен лъв“) бе показан в програмата на СФФ, а през 2020 г. Манчевски отново беше гост в София, за да представи своя филм „Върба“ и да получи Специалната награда на СФФ, припомня Светлана Дамянова от пресофиса на фестивала.

Неговата най-нова творба „Каймак“ разказва много необичайна, затрогваща и изключително свежа любовна история, в която участват две двойки в нетрадиционно-еротични връзки. Паралелно с темата за вечното търсене на

СНИМКА БОРЯНА ПАНДОВА

любовта, филмът различава по-мрачни акценти от ежедневието и настоящето - сурогатно майчинство, изневяра, ролята на жената в семейството и в обществото, трафика на хора, сексуалната свобода.

Манчевски продължава работата си с младата актриса Сара Климоска и с

чудесната Камка Тоциновски, които познаваме от „Върба“ и други филми. „Каймак“ е копродукция между Северна Македония, Дания, Нидерландия и Хърватия, като неговата световна премиера беше в края на октомври на филмовия фестивал в Токио.

Милчо Манчевски е роден през 1959 г. в Скопие; завършва кино и фотография в Университета на Южен Илинойс, САЩ. Преди да се отдаде на киното, прави експериментални филми и музикални клипове за световноизвестни изпълнители, които печелят награди. Неговият шедевър „Преди дъжда“ влиза в класацията на „най-добрите 1000 филма на всички времена“. Малко след световния успех на „Преди дъжда“, Милчо Манчевски се премества да живее в Ню Йорк, където преподава режисура във Факултета за изкуства, кино и телевизия към Ню Йоркския университет.

27-ият „София филм фест“ ще представи пълна ретроспектива на творчеството на Милчо Манчевски.

Филмът „Чичо Коледа“ отново тръгва по кината от 23 декември

СНИМКА СТУДИО „CINEMAQ“

„Чичо Коледа“ на режисьора Ивайло Пенчев отново ще се завърти по екраните в страната, поради заявен интерес от публиката. Това е прецедент за български филм, с

който авторите се надяват да зарадват повече киномани и любители на хубавите истории, научи ДУМА от екипа.

„Много зрители не успяха да гледат филма заради по-

строгите мерки, свързани с КОВИД-19 миналата година. Постоянно получавме запитвания в социалните мрежи от хора, желаещи да гледат „Чичо Коледа“, затова решихме да направим повторни прожекции за празниците“, казва режисьорът Ивайло Пенчев.

„Чичо Коледа“ спечели сърцата на публиката и критиката още с първите прожекции на големия екран. Филмът е носител на Наградата на публиката на фестивала „Златна роза“ и Наградата на град Варна на „Любовта е лудост“.

На Филип Аврамов и Малин Кръстев партнират

големи имена от българското кино и театралната сцена - Васил Банов, Свежен Младенов, Симона Халачева, Милена Аврамова, Стефан Денолюбов, София Бобчева, Меглена Караламбова, Китодар Тодоров, със специалното участие на Аня Пенчева. С главна роля е и малкият Ален Ангелов, който уверено върви по стъпките на баща си - актьора Деян Ангелов, и вече има три пълнометражни филма зад гърба си.

Филмът е по сценарий на Божан Петров, Ивайло Пенчев и Весел Цанков. Този тандем познаваме от предишните филми на режисьора Ивайло Пенчев - „Летовници“, и „Като за последно...“. Лентата тръгва в салоните на кино „Арена“ в София, Варна и Пловдив от 23 декември.

„Бяла Коледа“ с Биг бенда на БНР, Милица Гладнишка и Павел Терзийски

Концертът „Бяла Коледа“ с Биг бенда на БНР, Милица Гладнишка и Павел Терзийски е на 23 декември от 20 ч. в „София лайв клуб“.

Едни от най-магичните коледни песни, джаз стандарти и евъргрийни ще звучат в петък вечер, а Биг бендът на БНР, диригентът Антони Дончев и впечатляващите изпълнители Милица Гладнишка и Павел Терзийски

обещават много усмивки, качествена музика, незабравими емоции и вълнуващо коледно настроение. За първи път като дует на сцената Милица Гладнишка и Павел Терзийски ще изпълнят заедно класиките „Silver Bells“, „Frosty The Snow Man“, „Have Yourself A Merry Little Christmas“, „Let it Snow“.

Срещата на публиката в края на всяка календарна година с обичани български певци и инструменталисти е традиционен коледен подарък, който Биг бендът на БНР подарява на своите почитатели.

НА ТОЗИ ДЕН СА РОДЕНИ

Д-р АНДРЕЙ КЕХАЙОВ,

президент на Югоизточноевропейския медицински форум,

бивш председател на БЛС

ВЛАДИМИР ШОМОВ, режисьор,

художник, аниматор

Д-р ГЕОРГИ ГЕЛЕВ,

директор на Центъра

за спешна медицинска

помощ в София

ЛЮБЕН ЗИДАРОВ, художник,

илюстратор

НАКРАТКО

„Коледна магия“ в галерия „Стойчев“

Ямболската галерия „Стойчев“ представя художествена изложба, посветена на Светите християнски празници, съпътстващи Рождество Христово. В нея са включени около 120 произведения на повече от 37 майстори в областта на живописа, графиката, малката пластика и икони. Галерията поддържа традицията да представя и нови автори в навечерието на Коледните и Новогодишните празници, да бъде територия за обединяване на творческите търсения и вдъхновение на художници, скулптори, иконописци от цялата страна. Изложбата ще продължи до 2 февруари 2023 г.

Писатели улавят духа на Коледа в сборник с разкази

В „Нашата Коледа“

- празничен сборник със

17 български коледни раз-

кази, чийто съставител е

Захари Карабашлиев (изд.

„Сиела“), читателят ще

открие красиво-носталгич-

ния текст на Георги Марков, суровата

топлина на думите на Здравка Евти-

мова, майсторски изтъквания „тийн“

разказ на Кристина Димитрова, пустин-

ната Коледа на сладкодумния Георги

Милков, заложническата коледна драма

на Николай Терзийски и сблъсъка на дет-

ската дуица с медийната „истина“ на

Михаил Вешим. Ще се потопи в библей-

ската притча на Теодора Димова и ще

усети тишината на празничната нощ

на Мария Касимова-Моасе, кротката

надежда на Мария Донева и боксърската

прямота на Иван Ланджев. Ще се

запознае с мистичния Свети Декември

на Йорданка Белева, с „Антъни Хоп-

линс“ на Веселина Седларска, с чудото

на Радослав Бимбалов, с котката Мери

на Тони Николов и с коледната песен на

самия Захари Карабашлиев.

Община Велико Търново

подарява коледен спектакъл

Община Велико Търново подарява

куклено коледно представление на 25 де-

кември от 12 ч. Театралният подарък е

за децата и техните родители от ста-

рата столица и ще се играе в големата

зала на общината. „Коледна въртеле-

лежка“ е от репертоара на търновския

куклен театър „Весел“. Сценарият и

постановката са на Веселин Василев, а

куклите - на Лидия Къркеланова, Стефка

Кювлиева и Емелияна Андонова. Студий-

ният звукозапис е на Петър Атанасчев.

Участват актьорите Елка Баланова и

Веселин Василев, и специалният гост -

белобрадият старец от Лапландия.

Да ти умре
кучето по Коледа
е тъжно, но да ти
избяга прасето
преди Коледа е
трагедия!

ОТГОВОРИ НА КЪРСТОСЛОВИЦАТА

ОТ БРОЙ 249

ВОДОРАВНО:

Парашкев Хаджиев. Горио /"Дядо Горио"/. Препис. Помак. Орт. У До. Леж. Бакалин. Б.Ч. Око. Сахиб. "Делак". Баку. Олив. Ло /Джон/. Дрелка. Ара. Ниас. Ерос. Християни. Смок. Мента. Си. Че. Корди. Дис. Пи. Билет. Каин. Флорес. Мантиса. Стоб. Манта. Ем. "Етър". Бардо /Брижит/. Аса. АП. Ремарке. Арий. Ид. Апокалипсис. Ищец. Адю. Олав. Тимбра. Со. Авира. Усури. Уир. "И без петли съмва".

ОТВЕСНО:

"На гол корем, чифте пищови". Ромео /"Ромео и Жулиета"/. Ерое /Антоан/. "ЛОТ". Делиб /Лео/. Гараж. Блок. Бобър. Царе. Шик. Сакс /Дюла/. Кир. "Реа". "ВАЗ". Яко. Бака. Молец. МПС. Оаху. "Херес". Бао. Туе. Свирки. Арндт /Ернст/. Марксист. Таборити. Марка. Мул. Сап. Ласа. Канделабри. Друиди. Манто. Идрис. Ежедневник. ИТА. Апия /Адолф/. Ипо /Жан/. Ия. Дни. "Арос". Ум. Леи. Баланси. Сесии. Сив. "Бсичко си иска майстора".

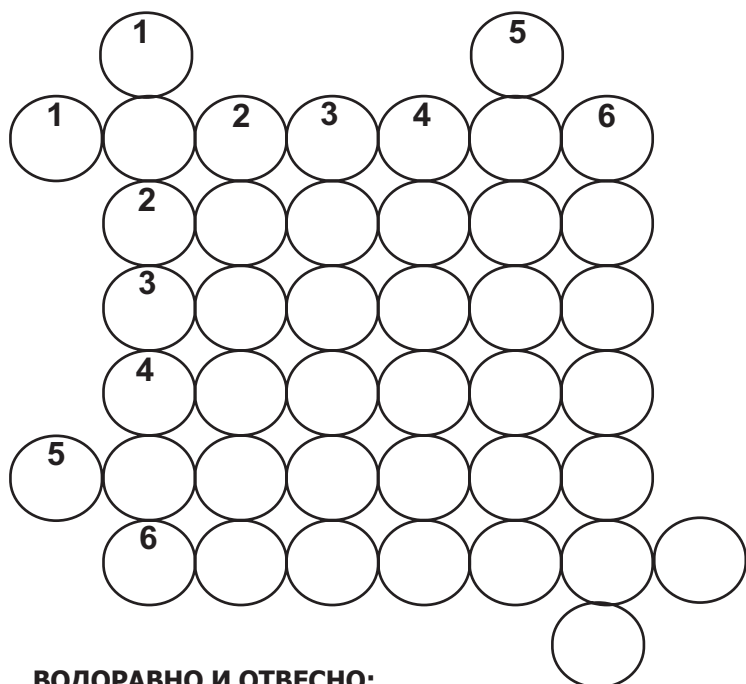
РАБОТНИЦИ В КАМЕНОЛОМНА ДАРБА	ВИД ПЪТНА НАСТИЛКА КОЗМЕТИЧЕН КРЕМ	НАША ТЕЛЕГРАФНА АГЕНЦИЯ	ИЗЧИСЛЕНИЕ, ПРЕСМЯТАНЕ СЕРИЯ КОМПЮТРИ	ШКАФ С ЧЕКМЕДЖЕТА	ГЕРОИНЯ В ЕДНОМ РОМАН ОТ Л.ТОЛСТОЙ	ЖЕНСКА ДРЕХА СЪД ЗА ПАСТА ЗА ЗЪБИ	ПЛЕСНИЦА
ПОЛСКО ЦВЕТЕ ДОМАШНА ПОКРИВКА ЗА ТРАПЕЗА	ГРАД В ЧАД НИВЕЛИР	ПОЧИВКА ФРЕНСКИ ПИСАТЕЛ "ЕМИЛ"	НОТА	ПОТВЪРЖДЕНИЕ	ГОЛЯМА ЗАЛА В УНИВЕРСИТЕТ ЕКС АВСТРИЙСКА МОНЕТА	БАЙКАЛО-АМУРСКА МАГИСТРАЛА ХИДРОПЛАНЪТ НА Р. АМУНДСЕН	
Г-Й В ОП. ЛОВЦИ НА БИСЕРИ ОТ Ж.БИЗЕ ПЪРНЕ С КОЖА ПОДОБНО НА БАРАБАН	ТРОПИЧЕСКА ПОДПРАВКА ПАСТИР НА КОЗИ	ИТАЛИАНСКИ ПИСАТЕЛ	НОТА	МЯРКА ЗА ПОВЪРХНИНА БЪЛГАРСКО ИЗДАТЕЛСТВО	ГРАД В БОЛИВИЯ		
СИЛЕН КРЯСЪК	ОСНОВНА ХРАНА ВЕЛИКАН, ИСПОЛИН	ЛИЦЕ, ОТГЛЕЖДАЩО ЛОЗЕ ЕДНА ОТ АМИНОКИСЕЛИНИТЕ	КЕРЕМИДА ПО РЪБОВЕ НА ПОКРИВ РЕКА ВЪВ ФРАНЦИЯ	ВИД КОНСКИ ХОД ИНДИЙСКА ЖЕНСКА ДРЕХА			УКРАШЕНИЕ
МАЛКОТО НА КОКОШКА ЖИЛЕШО НАСЕКОМО ДОМОУПРАВИТЕЛИ	ГРЪЦКИ БОГ НА ВОИНАТА ДОНОСИ	ГЪРМЯЩА ЗМИЯ БИВША ФРЕНСКА ТЕНИСИСТКА	СИГНАЛЕН УРЕД СЪД ЗА ВОДА	ЕГИПЕТСКА ИНФ. АГЕНЦИЯ МЕДИК	НЕСЪЗНАТЕЛНО ДВИЖЕНИЕ НА МУСКУЛ ЖЪЛТО-ОРАНЖЕВО ЦВЕТЕ		
МОРСКО НЕПОДВИЖНО ЖИВОТНО ОБРЕДНО ГРАДИНСКО РАСТЕНИЕ	ГЪРЦКА БОГИНЯ НА ПОБЕДАТА ДЕТСКА ТРОТИНЕТКА	СЪД ЗА ВОДА	ГЪРЦКА БОГИНЯ НА ПОБЕДАТА ДЕТСКА ТРОТИНЕТКА	УНГАРСКИ КИНОАКТЪОР АРТИЛЕРИЙСКИ БОЕПРИПАС	БУЕН КОН Г-Я В ОПЕРАТАТА, ПРИЛЕПЪТ ОТ И.ШРАУС	ПЛОЩАДКА В ЦИРК	
ПЕВЧЕСКИ КОЛЕКТИВ	ФРЕНСКИ ТВ СЕРИАЛ ФИЛИПИНСКИ ПИСАТЕЛ	ФРЕНСКИ АВТОМОБИЛ АМОРТИСЬОР	ДРЕВНО ИМЕ НА СОФИЯ ВЪЗПАЛЕНИЕ НА УХОТО	ПОРТУГАЛСКИ ФУТБОЛИСТ ОТ МИНАЛОТО РАФТ			ПЛАСТМАСА, НЕЗАПАЛИМ ЦЕЛУЛОИД
КРАЙ НА ВОЙНА ПЕРЛИ	КОНТРОЛЕН ДОКУМЕНТ ЛИТЕРАТУРНИ ТВОРЕБИ	ЧАСТ ОТ КОЛОПРОБЕГ ОСНОВЕН ЗВУК НА ГАМА	ОРГАНИЗЪМ В ПРИРОДАТА РЕКА В ПОЛША	ПОРТУГАЛСКИ ФУТБОЛИСТ ОТ МИНАЛОТО РАФТ	ЧЕРВЕН МИНЕРАЛ БЪЛГАРСКИ ПОППЕВЕЦ		
УРЕД ЗА МЕРЕНЕ НА СИЛА КАРТА ЗА ИГРА ИМУЩЕСТВО	ЗАОБИКАЛЯЩИЯТ НИ СВЯТ ШАХМАТЕН КОЕФИЦИЕНТ	ОРГАНИЗЪМ В ПРИРОДАТА РЕКА В ПОЛША	ОРГАНИЗЪМ В ПРИРОДАТА РЕКА В ПОЛША	ПОРТУГАЛСКИ ФУТБОЛИСТ ОТ МИНАЛОТО РАФТ	ЧЕРВЕН МИНЕРАЛ БЪЛГАРСКИ ПОППЕВЕЦ	СЕЛСКОСТРОПАНСКА ОБРАБОТКА НА ЗЕМЯТА	
ИГЛОЛИСТНО ДЪРВО	БЪЛГАРСКИ ПОЕТ-САТИРИК НОТА	ОРГАНИЗЪМ В ПРИРОДАТА РЕКА В ПОЛША	ОРГАНИЗЪМ В ПРИРОДАТА РЕКА В ПОЛША	ПОРТУГАЛСКИ ФУТБОЛИСТ ОТ МИНАЛОТО РАФТ	ЧЕРВЕН МИНЕРАЛ БЪЛГАРСКИ ПОППЕВЕЦ	СЕЛСКОСТРОПАНСКА ОБРАБОТКА НА ЗЕМЯТА	
ПРЕДМЕТ НА РАЗГОВОР /МН.Ч./	ПОРЕДНО ЧИСЛО	БЪЛГАРСКА ФИРМА ЗА КОЗМЕТИЧНИ СТОКИ	СРЪБСКА ПАРИЧНА ЕДИНИЦА ГРАД В ИТАЛИЯ	ТОЧНО ПРЕДАДЕНИ ЧУЖДИ ДУМИ	ДРЕВНА АРМЕНСКА СТОЛИЦА	ПРЕДШЕСТВЕНИК НА ООН АЛБАНСКА ТЕЛЕГРАФНА АГЕНЦИЯ	ПЕСЕН НА ЛИВАНОВА

РЕЧНИК: Аретур, Лал, Месал, Тарабука, Хелер, Целон.

Борис БЕРОВ

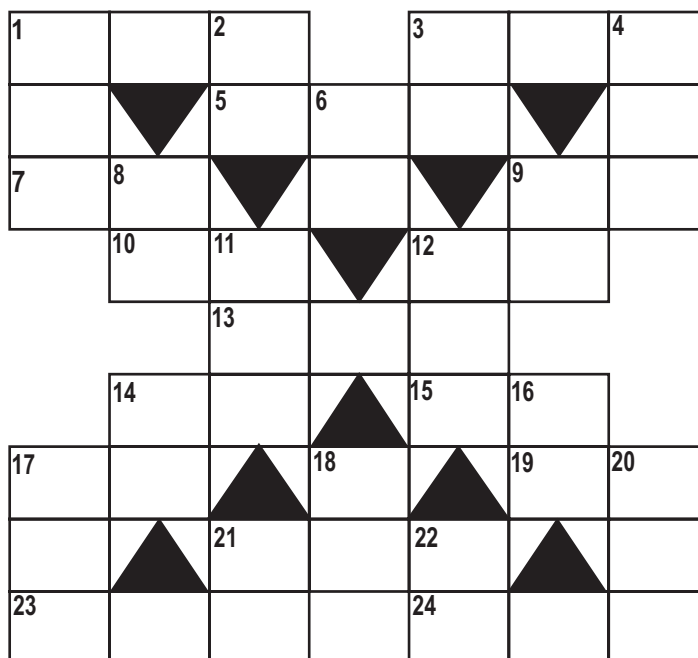
МАГИЧЕСКА ФИГУРА

ВОДОРРАВНО И ОТВЕСНО:

1. Артилерийски снаряд с взривно вещество.
2. Наш драматичен и киноактьор-"Опасен чар" /1925-1984/.
3. Стихотворение от Пейо Яворов.
4. Първата българска печатна книга.
5. Вътрешни органи за смилане на храната.
6. Фамилното име на руски близначки, многократни световни и европейски шампионки по художествена гимнастика.

СРИЧКОВА КРЪСТОСЛОВИЦА

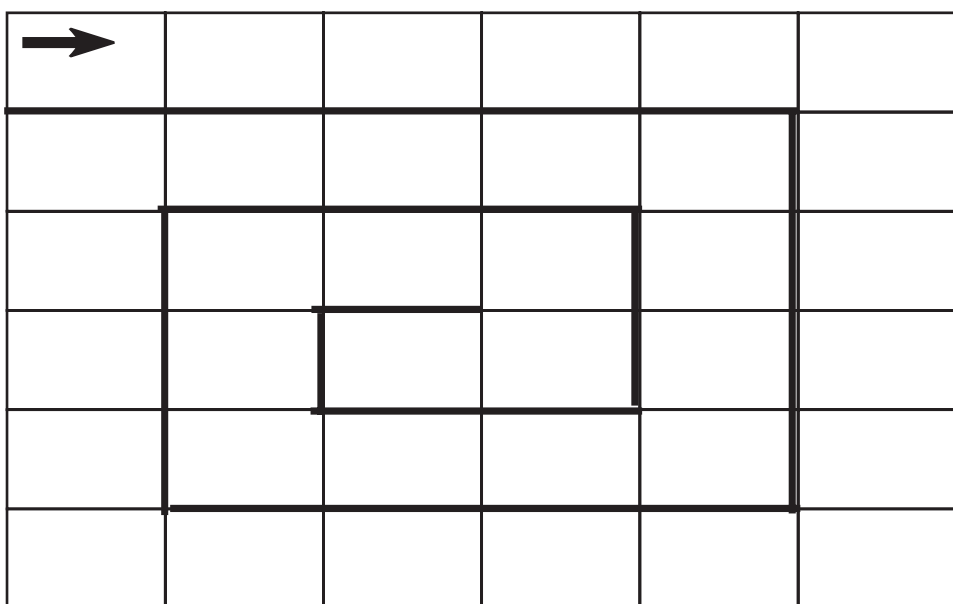
ВОДОРРАВНО:

1. Австралийски папагал.
3. Ястие от разточени кори.
5. Непоносима горещина.
7. Северна шейна, возена от кучета или елени.
9. Гарнирана пита.
10. Силен вятър с валежи.
12. По-голяма сестра.
13. Остро-заразна болест.
14. Бира.
15. Футболист-национал от "Лудогорец".
17. Град в Афганистан.
19. Войници.
21. Баща на цар Самуил.
23. Лечебно тревисто растение.
24. Зрелостен изпит.

ОТВЕСНО:

1. Каменоделец.
2. Наш всекидневник.
3. Къпалня.
4. Шахматна фигура.
6. Водни животни.
8. Възбрана, забрана.
9. Карта за игра.
11. Село в Русенско.
12. Прочут австрийски диригент /1908-1989/.
14. Шлосерски инструменти.
16. Защитник на онеправданите в американските филми за Дивия запад.
17. Алкалоид в тютюневите листа.
18. Част от костюм.
20. Хартиена тръбичка за пушене.
21. Земеделска площ.
22. Южноамериканско преживно животно.

СПИРАЛА

Започнете от клетката със стрелка, като последната буква на всеки търсен термин е начална буква на следващия термин:

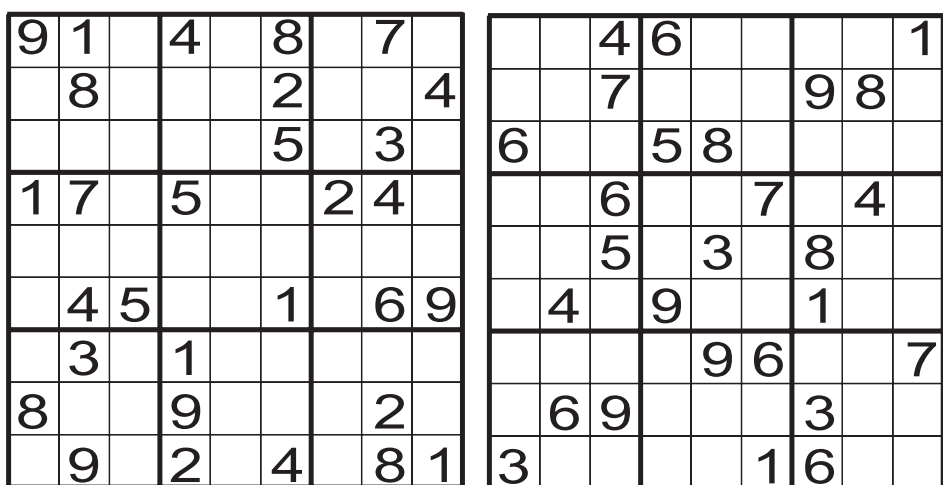
Съвместно живеещи лица с обща собственост и блага. Разбор, проучване. Разсъмване, развиделяване. Платна за кинопроекции. Роман от Димитър Талев. Сводестата част от атмосферата /мн.ч./.

2. Четени наобратно търсените термини са:

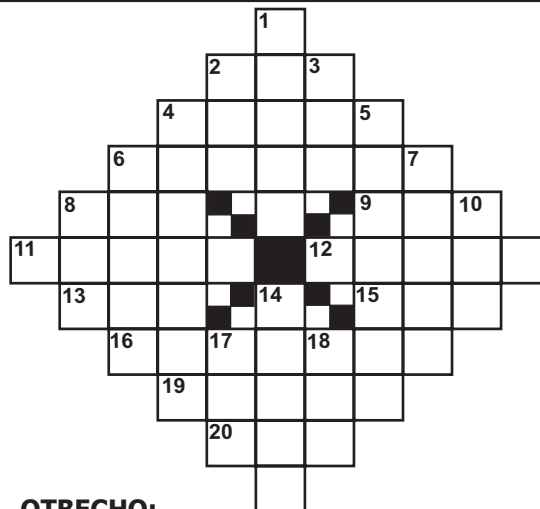
Селище в Белгия. Черно абаносово дърво. Герой в романа "Капитан Немо" от Ж. Верн. Периоди от време. Руски философ /1883-1954/. Шведско селище. Псевдоним на психолога Иван Владимиров. Река в Полша и Украйна. Градинско цвете, трендафил. Енергия от Космоса в картини. Град в Тайван. Марка мляко за кърмачета. Римски политик от 2 век. Международен олимпийски комитет.

СУДОКУ

Попълнете празните полета с числата от 1 до 9 така, че всяко число да се среща само по веднъж във всеки ред, всяка колона и всяка от малките области 3x3:

ДЕТСКА КРЪСТОСЛОВИЦА

ВОДОРРАВНО:

2. Столицата на Италия.
4. Кладенец.
6. Движение на ледени късове във водоем.
8. Мъжка рожба.
9. Машинен елемент.
11. Ядлива семка в костилката на плода на южно дърво.
12. Полутоварна кола.
13. Вид цвят.
15. Национална електрическа компания.
16. Човек с радикални възгледи.
19. Прочут музей в Париж.
20. Колектив от певци.

ОТВЕСНО:

1. Подсладена течност.
2. Порядък.
3. Замахване.
4. Висше офицерско звание.
5. Журналист, четящ новини.
6. Водач, предводител.
7. Порода домашно куче.
8. Кръгла глинена плоча за печене на катми и палачинки.
10. Политура, лустро.
14. Съществуване на живите организми.
17. Вътрешна сила на човек.
18. Ниви, поле /разг./.

ДНЕС	СЪБОТА	НЕДЕЛЯ	ПОНЕДЕЛНИК
			
ПРОМЕНЛИВО	ПРОМЕНЛИВО	ПРОМЕНЛИВО	ПРОМЕНЛИВО
максимални	максимални	максимални	максимални
10°C	11°C	11°C	12°C
			

05.55 Денят започва - сутрешен блок с Христина Христова и Симеон Иванов
09.20 100% будни - сутрешно токшоу с Мария Андонова и Стефан А. Щерев
11.00 Култура.БГ - предаване за култура с Димитър Стоянович По света и у нас
12.00 Новини на турски език
12.30 Светът на жестовите
12.45 Телепазарен прозорец
13.00 Последният печели - забавно семейно куиз шоу/п/
14.00 Малки истории
15.00 Фестивал на анимационното кино: "Люс и камъкът" - анимационен филм
15.10 "Снежан свят" - тв филм
15.35 Открий Пловдив - Регионален археологически музей Телепазарен прозорец
16.00 Бързо, лесно, вкусно
16.30 Светът и ние
17.00 България в 60 минути с Мариана Векилска
18.00 По света и у нас
18.30 Още от деня - коментарно предаване
19.00 Последният печели - забавно семейно куиз шоу
20.00 По света и у нас
20.45 Спортни новини
21.00 Панорама с Бойко Василев
22.00 "Наполеон" - тв филм /8, последен епизод/ (12)
23.00 По света и у нас
23.25 "Вечери в Антимовския хан" - тв филм /2, последна серия/
00.30 Светът и ние /п/
01.00 100% будни с Мария Андонова и Стефан А. Щерев/п/
02.35 Култура.БГ - предаване за култура с Димитър Стоянович /п/
03.30 Домът на вярата - Свищовски манастир "Покров Богородичен" /п/
04.00 "Снежан свят" - тв филм /п/
04.25 По света и у нас /п от 20.00 ч./
05.10 Още от деня - коментарно предаване

00.20 „Нашият следобед с БСТВ“ /п/
01.30 „За историята свободно“ /п/
02.25 „Дискусионен клуб“ /п/
03.20 „Контра“ /п/
04.15 „Думата е ваша“ /п/
05.15 Документален филм
05.40 „Нашият следобед с БСТВ“ /п/
06.50 Музикален антракт
07.20 „Актуално от деня“ /п/
07.55 „Студио Икономика“ /п/
08.50 „Парламентарно студио“
11.00 Парламентарно заседание на Народното събрание - пряко предаване
14.00 „Нашият следобед с БСТВ“
15.30 Новини
16.00 Документален филм
16.30 „Думата е ваша“ - открита линия
17.30 ТВ пазар
17.45 Музикален антракт
18.10 ТВ пазар
18.30 Новини - централна емисия
19.15 „Актуално от деня“
20.00 „Дискусионен клуб“
21.00 „Песните ти, Българийо“ - концерт
22.00 Новини - централна емисия /п/
22.30 „Актуално от деня“ /п/
23.10 „Дискусионен клуб“ /п/

06.00 "Тази сутрин" - информационно предаване с водещ Златимир Йочев
09.30 "Преди обед" - токшоу с водещи Десислава Стоянова и Александър Кадиев
12.00 bTV Новините - обедна емисия
12.40 "Комиците и приятели" /п./ - комедийно шоу
13.20 "Стани богат" /п./ - куиз шоу
14.30 "Шоуто на Николаос Цитиридис" /п./
15.00 "Огледален свят" - сериал
16.00 Премиера: "Обещание" - сериал, с.4
17.00 bTV Новините
17.30 "Лице в лице" - публицистично предаване с водеща Цветанка Ризова
18.00 "Стани богат" - куиз шоу с водещ Михаил Билалов
19.00 bTV Новините - централна емисия
20.00 Премиера: "Опасно изкушение" - сериал, с.4 еп.70
21.30 "Скъпи наследници" - сериал, еп.85
22.30 "Шоуто на Николаос Цитиридис" - вечерно токшоу
23.00 bTV Новините - късна емисия
23.30 "Съдебна зала: Ел Ей" - сериал, еп.21
00.30 "Коледни послания" - романтичен, (тв филм, САЩ, 2019), режисьор Пат Уилямс, в ролите: Тори ДеВито, Чад Майкъл Мъри, Лолита Давидович, Кимбърли Шоникър и др.
02.10 bTV Новините /п./
02.40 "Преди обед" /п./ - токшоу
04.35 "Опасни улици" - сериал, с.15
05.30 "НепознатиТЕ" /п./ - документална поредица

04.35 Телеканал "Добро утро"
08.00 Новини /със субтитри/
08.20 "АнтиФейк"
08.55 "Живей здравословно!"
09.45 Информационен канал
11.00 Новини /със субтитри/
11.15 Информационен канал
14.00 Новини /със субтитри/
14.15 Информационен канал
15.00 "Мъжко/Женско"
15.50 Информационен канал
17.00 Вечерни новини /със субтитри/
17.40 "Човек и закон" с Алексей Пиманов
18.45 "Поле на чудесата"
20.00 "Време" - информационна програма
20.45 "Вълшебникът" - филм
22.30 "Горещ лед". Шампионат на Русия по фигурно пързаляне
23.40 "Олег Целков. Единствен от многото"
00.30 "Седем вечери" - филм
01.55 "Поле на чудесата"
03.00 "Време" - информационна програма
03.45 "Пликът" - филм

www.duma.bg

ХОРОСКОП

ОВЕН

Старайте се да не командвате и да не правят онова, което са направили другите.

21 март - 20 април

ТЕЛЕЦ

Във въздуха витаят обида и ревност, но нямате вина, забравете навичките и се усмихнете.

21 април - 21 май

БЛИЗНАЦИ

Любимият ви може да се прояви в неочаквана за вас светлина, а и ще се наложи да го приеме.

22 май - 21 юни

РАК

Свършиено неочакваното развитие на събитията може да ви стъписа, но всичко ще завърши добре.

22 юни - 23 юли

ЛЪВ

Ако се стремите към професионална реализация, сега е времето. Поварвайте в себе си.

23 юли - 23 август

ДЕВА

Ако действате решително и бързо, може да постигнете успехи, а и да останете доволни.

24 август - 23 септември

ВЕЗНИ

Постарайте се да избегнете натрупването на несвършени дела. Шефове ще попречат на плана ви.

24 септември - 23 октомври

СКОРПИОН

Ако имате да решавате важни практически задачи, денят едва ли ще ви се стори успешен.

24 октомври - 22 ноември

СТРЕЛЕЦ

Ще бъдете енергични както по отношение на взаимоотношенията си, така и в бизнеса.

23 ноември - 21 декември

КОЗИРОГ

Дошло е време да си отдъхнете. Вие много добре знаете това. Погледете себе си и близките.

22 декември - 20 януари

ВОДОЛЕЙ

Денят ще се подрежда благоприятно. Ще попаднете в нелека ситуация, но ще се справите.

21 януари - 19 февруари

РИБИ

Искате да получите нещо от някого, но не знаете как да го направите? Опитайте да помолите.

20 февруари - 20 март

СКРЪБНИ ВЕСТИ

Навършват се 100 години от рождението на
о.з. полк. Нисим Кохенов,
ст.н.с.,

Живяха достойно и честно. Бориха се и не изневериха на социалистическия идеал за по-добър свят. Оставиха светъл пример.

и 1 година от смъртта на
доц. д-р
Софи Пинкас

От семейството и близките

Сбогуваме се с журналиста
МИТКО БОЖКОВ

Колеги и приятели на известния журналист Митко Божков съобщиха във фейсбук, че той е починал на 21 декември след тежко боледуване, информира СБЖ.

Митко Божков е започнал професионалната си кариера в пернишкия вестник "Димитровско знаме", по-късно е окръжен кореспондент на "Работническо дело" в Перник. През 1979 г. вече е в София като редактор и ръководител на отдели на вестника. След 1989 г. продължава във в. ДУМА. От 1995 г. е в пресцентъра на Народното събрание, а от 1997 г. - в пресслужбата на Сметната палата, в дирекция "Връзки с обществеността и издателската дейност".

Неговото име стои под много публикации от различни журналистически жанрове. Съавтор е на излязлата през 2004 г. книга "Дивотино - диво, свидно, жизнено", посветена на родното му село.

Погребението ще бъде в петък, 23 декември, от 11 ч. в църквата "Свети Николай Мирликийски" във "Връбница 2".

Екипът на ДУМА изказва искрени съболезнования на близките на Митко Божков.

Поклон пред светлата му памет!

2022-ра - годината на Меси и Аржентина

У нас продължи доминацията на Лудогорец, Левски с първи трофей от 13 години

Владимир НИКОЛОВ

Апотеоз на отминаващата 2022 г. безспорно бе Мондиалът в Катар, проведен съвсем в края й.

За първи път

Световното първенство се игра през зимата, за първи път в Близкия изток, за първи път толкова компактно - само на осем стадиона, разположени в радиус от 50 км, и за последен с 32 отбора.

Следващият Мондиал 2026 г. ще е в три държави (САЩ, Канада и Мексико), в 16 града на 16 стадиона и с участието на 48 страни, т.е. всяка пета от членуващите във ФИФА държави.

Независимо от слабия интерес на местните, Мондиалът в Катар се превърна в празник за привържениците на другите отбори. Само на финала присъстваха 50 000 аржентинци.

Още преди провеждането Катар беше критикуван от Западния свят заради погазването на човешките права, неравноправието на половете, незачитане правата на сексуалните малцинства, експлоатацията при използването на чужденци като работници при изграждането на стадионите и инфраструктурата. Затова западните държави призоваха за политически бойкот на първенството, но президентът на Франция Емануел Макрон го наруши на два пъти, като летя за полуфинала с Мароко и за финала.

Самият финал между двукратните световни шампиони Аржентина и Франция се превърна в дуел между Лионел Меси и Килиан Мбапе и завърши 3:3 след шоу в стил "Гол след гол". Французинът отбе-

СНИМКА БТА

Футболистите на Аржентина спечелиха Световната купа за трети път след дузпи с Франция за 7:5 на финала в Катар

ляза всичките три попадения за отбора си, беше точен и при дузпите. И грабна "Златната обувка" за голмайстор на Мондиала.

Меси остана с гол по-малко, но безапелационно заслужи "Златната топка" за най-добър футболист на Мондиала. При дузпите южноамериканците показаха поздравни нерви. От бялата точка точни бяха Меси, Пауло Дибала, Леандро Паредес и Гонсало Монтиел. За Франция от 11-ия метър отбелязаха Мбапе и Рандал Коло Муани, а Кингсли Коман и Орелиен Чуамени пропуснаха. Вратарят Емилиано Мартинес отново показа дузпаджийски нюх и хвана удара на Коман.

„Албиселесте“ триумфираха за трети път

в историята след домакинския Мондиал през 1978 и Мексико 1986. Меси подобри и рекорда на Лотар Матеус за най-много мачове на световни финали (вече 26), а на 35 години и 157 дни спечели единственото липсващо отличие в пребогатата си кариера - Световната купа. Мнозина очакваха, че Бълхата ще приключи кариерата си в националния тим, след като сбъдна мечтата на живота си, но треньорът Лионел Скалонни обеща да "запази мястото" за Меси в състава за Мондиал 2026.

Компактното провеждане на първенството - 64 мача само за 29 дни и само на 8 стадиона в радиус от 50 км, позволи на феновете за първи път да наблюдават повече от един мач на ден.

Мароко спечели симпатиите

на всички, като стана първата африканска футболна сила, достигнала полуфинал на

Световно първенство.

Разочарованията също не отсъстваха. Най-вече с отсъствието на 4-кратния световен шампион Италия, но в течението на турнира отпаднаха и други велики футболни сили - Германия, Испания, Англия, Бразилия, Белгия, Дания и Нидерландия.

Интересът на местните не бе толкова голям, но първенството не бе лишено от колорит, най-вече заради темпераментните фенове от Латинска Америка, Африка и арабските държави. Японските привърженици пак впечатлиха с културата си, като почистаха трибуните след мачовете на любимците си.

Забраната за продажба на алкохол сведе до минимум ексцесиите и нямаше проблеми за местната полиция. Не такова беше положението в Европа, където мароканци предизвикаха размирици в редица градове на Франция и Белгия.

Украинският президент Володимир Зеленски настоя да изнесе реч преди финала, но ФИФА му отказа, върна на тезата да не се смесват политиката и футболът. Пак заради нея не бе разрешено капитаните на девет страни да носят ленти с цветовете на дъгата в подкрепа на сексуалните малцинства.

Накратко: Катар беше чудесен домакин в организационен план, но и най-слабата футболна държава, приела Мондиал.

След 64 мача, 172 гола и един от най-добрите финали в историята, Световното първенство приключи. То бе най-скъпото. За него Катар е изхарчил близо 300 милиарда долара - повече, отколкото всички предходни Мондиали, но само 10 милиарда пряко за 7-те нови стадиона.

На фона на Мондиала се покри скан-

далът, че президентът на ФИФА Джани Инфантино се е сдобил с луксозен дом в Катар в края на 2021 г.

България завършва годината на

72-ро място в ранглистата на ФИФА

и "Кока Кола" между "футболни сили" като Кабо Верде и ДР Конго. Националите се издъниха в Лигата на нациите на старта, като завършиха 1:1 със Северна Македония в Разград. Пак там падна тежко от Грузия с 2:5. Това доведе до оставката на селекционера Ясен Петров и "на пожар" спортният директор на БФС Георги Иванов - Гонзо пое тима, който завърши 0:0 в Тбилиси през юни. При пристигането в Грузия двата автобуса, превозващи отбора, се сблъскаха и тежко пострада националът Тодор Неделев, който вече е възстановен.

България игра неубедително и в Гибралтар. "Футболното джудже" успя да се измъкне с 1:1.

За селекционер бе назначен известният сръбски треньор Младен Кръстаич. Той изцяло поднови и подмлади състава, който отнесе Гибралтар с 5:1 в Разград, а после излъга и Северна Македония като гост с 1:0.

Мачът в Скопие ще се запомни не толкова с футболни достойнства, колкото с неспортменското поведение на феновете на домакините, които освирикаха химна и играчите ни. ФИФА глоби сериозно съперника ни, а трите точки от Скопие осигуриха на България място в четвърта урна за жребия за Евро 2024 в Германия. Отборът ни попадна в Група G със Сърбия, Унгария, Черна гора и Литва. При Кръстаич националите продължиха добрите си изяви и в приятелски мачове надиграха Кипър с 2:0 и завършиха 0:0 в Люксембург.

На клубно ниво

годината ще се запомни с поредната 11-а титла на Лудогорец, който игра и в групите на Лига Европа. Левски се пребори за първи трофей от 2009 г. "Сините" спечелиха Купата на България с 1:0 над "вечния съперник" ЦСКА, а преди това на полуфинала надиграха 2 пъти тъкмо Лудогорец. Това класира тима на Станимир Стоилов в пресявките за Лигата на конференциите, но след престижен успех над гръцкия ПАОК Солун (2:0 и 1:1), последва резил срещу малтийския Хамрун Спартанс (1:0 в Ла Валета и 1:2 на "Герена").

В същия турнир завършилият трети у нас Ботев Пд се препъна още на първото препятствие - 0:0 и 0:2 с кипърския АПО-ЕЛ Никозия. Вицешампионът ЦСКА се представи далеч по-достойно, но отпадна в плейофите срещу Базел (1:0 и 0:2).

ДУМА

Основател Стефан Продев

Издава „ДУМА прес“ ЕООД

Управител Радостина Благоева

Първи зам. главен редактор
Нора Стоичкова
Зам. главни редактори
Ина Михайлова
imihaylova@duma.bg
Таня Джаджева
tgeneva@duma.bg
Отговорен секретар
Ивайло Гиздов
igizdov@duma.bg

БЪЛГАРИЯ: Аида Паникян - 218; Десислава Велева - 230; Ростислава Иванова - 233; Юлия Кулинска - 224
ИКОНОМИКА: Мая Калпачка-Ивановска - завеждащ отдел - 246; Евгени Гаврилов - 246
СВЯТ: Таня Глухчева - 220
КУЛТУРА: Вилиана Семерджиева - завеждащ отдел - 240; Надежда Ушева - 240
ОБЩЕСТВО: Валентин Георгиев - 232
ЧЕТИВО: Боян Бойчев - "Пегас" - 244; Георги Гълов - "Пардон"; **Художник:** Анатолий Станкулов
СПОРТ: Владимир Николов - завеждащ отдел - 245; Марин Милашки - 245
ЕЛЕКТРОННО ИЗДАНИЕ: Росица Ангелова
ФОТО: Емилия Костадинова - 206

ГРАФИЧЕН ДИЗАЙН: Валентин Аргиров, Евгения Крушева, Петя Рогачева, Спаска Венева
РЕКЛАМИ И ОБЯВИ: Юлия Станкулова - 205; 0879326034; e-mail: reklama@duma.bg, obiavi@duma.bg
РАЗПРОСТРАНЕНИЕ: Румяна Кирилова - 203; Емил Михов - 216; abonament@duma.bg, "Български пощи" ЕАД
ПРОИЗВОДСТВО: Владимир Тополски

Непоръчани материали може да не бъдат публикувани.
Ръкописи не се връщат.
Използвани са и емисиите на БТА, „Фокус“, БГНЕС, БНР, Франс прес, интернет и др.

www.duma.bg

duma@duma.bg

Адрес на редакцията:
София - 1000,
ул. „Позитано“ 20А
Факс: 975 26 04,
автоматичен номератор 97 05 + вътрешен номер

Печат

ALLIANCE PRINT

София, жк. "Дружба" 1, ул. "Илия Бешков" 3А

Гришо смени Джокович и би Кирьос в Дубай

Българинът побеждава и на смесени двойки

Най-добрият български тенисист Григор Димитров (№28) победи австралиеца Ник Кирьос (№22) във втория кръг на Световната тенис лига на твърди кортове в Дубай. Димитров надделя със 7:6(5), 6:3 само за 67 мин. и донесе победата на Соколите срещу състава на Орлите с 36:33 в отборния демонстративен турнир в зала "Кока Кола".

Победата е първа за Фалконс, които в първия кръг загубиха с 27:35 от Ястребите. Ийгълс пък допуснаха второ поражение в надпреварата, в която участват 18 топ тенисисти, разпределени в 4 отбора.

Димитров записа втори успех за деня, след като с Арина Сабаленка (Беларус, №5) обърнаха Бианка Андрееску (Канада, №46) и Рохан Бопана (Индия) с 2:6, 7:6 (4), 10:7.

В женския двубой францужойката Каролин Гарсия (№4) надигра испанката Паула Бадоса (№13) с 6:4, 6:3 и крайният изход от двубоя трябваше да бъде решен от сблъсъка между Новак Джокович (№5) и Ник Кирьос (Австралия, №22).

Сърбинът обаче обяви, че не се чувства добре непосредствено преди дългочакания двубой и бе заменен от Григор Димитров.

Българинът и австралиеца изиграха равностоен първи сет, но Гришо не успя да се възползва от няколко възможности за пробив и се стигна до тайбрек. В него първата ракета на България надделя над най-добрия тенисист на Австралия със 7:5 точки. След равенство 3:3 във втората част, Григор взе следващите три гейма и ликува с победата.

ГЛЕДАЙТЕ

ФУТБОЛ
ПО ДИЕМА СПОРТ
20.00 Лудогорец през 2022 г.

Утре
20.00 Обзор на българския футбол през 2022 г.

В неделя
16.00, 17.00, 0.30, 1.30 Головете на 2022 г.

В понеделник
17.00 Саутхемптън - Брайтън
19.15 Кардиф Сити - КПР
21.45 Лутън - Норич

ПО ЕВРОСПОРТ 1

Днес
КОЛОЕЗДЕНЕ
18.30 Най-доброто от Джирото (обзор)
19.30 Най-доброто от Тур дьо Франс, мъже (обзор)
20.30 Най-доброто от Тур дьо Франс, жени (обзор)
21.30 Най-доброто от Вуелтата (обзор)

Утре
КОЛОЕЗДЕНЕ НА ПИСТА
11.30 Шампионска лига в Берлин (обзор)

12.30 ШЛ в Сен-Кентенен Ивелин
ТЕНИС
18.00 "Последният танц - Роджър Федерер"
18.30 Открито първенство на Австралия (обзор)
19.30 Най-доброто от Ролан Гарос
20.30 Най-доброто от US Open

Botanic

ВируФор®

Грижа за имунната система и естествената противовирусна защита.

Подпомага съпротивителните сили на организма срещу патогенни организми.

Търсете в аптеките и онлайн на: www.botanic.cc

02/821 15 00

грижа за имунната система

www.botanic.cc

ВИРУФОР - ПРИРОДОСЪОБРАЗЕН КОМПЛЕКС

Микробите, в най-общ смисъл, са голяма група невидими с просто око и най-елементарно устроени организми. Голяма част от тях са полезни или неутрални относно човешкото здраве, като образуват т.нар. микробиом – основно в храносмилателния тракт, пикочополовата система и кожата. Друга част са болестотворни (патогенни) в различна степен, като най-актуални от тях са определени вируси. За разлика от бактериите, които обикновено се локализируют на определено място в тялото и по-лесно могат да бъдат отстранени от самата ни имунна система или чрез различни терапии, вирусите проникват, най-вече по-кръвен път, навсякъде из тялото. И тъй като не навсякъде има благоприятни условия за тяхното развитие, те се проявяват предимно в специфично слаботе места, например дихателни, храносмилателни или отделителни органи, черен дроб, нервна система и т.н., според особеностите на самия вирус и на човека, който е поразен от него. Вирусите често остават в организма и след наглед пълното излекуване и чакат удобен следващ момент, когато отслабването на имунната защита може да им позволи да се развият в старото огнище или да си намерят друго.

Вируфор е комбинирана формула с качествени концентрирани билкови екстракти. Тя едновременно балансира имунния отговор срещу голям брой вируси и други патогени, притежава директно антивирусно и противовъзпалително действие. ViruFor може да се приема за профилактика, особено при наличие на епидемия, както и успоредно с другите терапевтични методи – при необходимост от възстановяване. За разлика от антибиотично лечение, тук няма високи рискове от алергии, дисбактериози, натоваарване на стомаха, черния дроб, бъбреците и други важни органи. Състава на продукта включва:

1. Черен кимион (челебитка) – патентован екстракт (Nigellin™) с цели 20% от активната съставка тимоквинон. Вложеното количество се равнява по основно действие на 1-2 чаени лъжички добре усвоени семена и определено съдържа още и съставки, които не се извличат добре в маслото от черен кимион. Тя подобрява кръвообращението, обмяната на веществата и имунната защита, притежава противовъзпалително, антиоксидантно, противоалергично, широкоспектрно антимикробно действие.

2. Японски нокът – екстрактът е от билка с отдавна верифицирано на изток действие, в което напоследък учените са открили молекули, които са способни да взаимодействат с генетичния апарат на вирусите. Растението също така се ползва за подобряване състоянието на дихателните пътища и белите дробове – основни таргети на атаките при едва ли не половината от всички възможни вируси.

3. Андрографис – в случая стандартизираният екстракт е максимално концентриран – с 30% андрографолиди. Тези и други активни съставки подпомагат обменните, детоксикационните, отделителните и възстановителните процеси в организма и притежава мощно имуностимулиращо и противовирусно действие, предпазва черния дроб, бъбреците и задстомашната жлеза от увреждания.

4. Джинджирил (исиот) – Лабораторно се потвърждава имунорегулация и пречистващ кръвоносните съдове ефект на билковото растение.

Вируфор е един адекватен съвременен отговор на зачестяващите в малък и голям мащаб (спорадични, епидемични и пандемични тенденции) вирусни инфекции и на все по-честите случаи на приспособяване (резистентност) на патогените към масово прилаганите медикаменти.